МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года | Субота, 9 кастрычніка 1993 года | №117 (10668) | Цана 20 руб.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● АРГУМЕНТЫ ● МЕРКАВАННІ

Каштоўны набор медыкаментаў для дапамогі хворым на гемафілію ахвярам чарнобыльскай катастрофы перадала амерыканская фармацэўтычная фірма "Вітас карпарэйшн". Кошт невялікага чамадана -- яго вы бачыце на здымку -- 95 тысяч долараў. Набор лекаў -- гэта не ўсё, чым вырашыла дапамагчы вядомая фірма. У планах фірмы наладзіць у Мінску выпуск лекаў, неабходных для лячэння гемафіліі.

НА ЗДЫМКУ: у час перадачы лекаў прадстаўнікам Дзяржкамчарнобыля.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Салдаты і капуста

Землі калгаса "Свабода" падыходзяць ушчыльную да Салігорска. Гаспадарка спецыялізуецца на вырошчванні агародніны, у першую чаргу, для шахцёраў, абагачальнікаў. Некаторыя асобы ўспрымаюць задачы калгаса даволі спрошчана. Таму ноччу, а то і сярод белага дня яны амаль адкрыта выкопвалі моркву, збіралі памідоры, яблыкі. Вядома, бясплатна. Асабліва даставалася капусце, якая добра родзіць на мясцовых землях. Гаспадарка несла вялікія страты ад такой "дапамогі".

Сёння 70-гектарны палетак, дзе расце капуста, ахоўваюць узброеныя салдаты. За двухмесячную службу сем салдат павязуць з сабой у часць шэсць тон капусты. Па сённяшніх цэнах -- амаль на паўмільёна рублёў.

-- Але ў любым выпадку ад такога супрацоўніцтва гаспадарка толькі выйграе, -- гаворыць старшыня калгаса К.Т.Саніковіч. -- Вельмі ўжо многа было ў апошні час спусташальных набегаў на нашы палі.

Але ж, каб на кожнае поле паставіць хаця б па аднаму салдату, нам наўрад ці хопіць усягобеларускага войска. Што і казаць, дажыліся...

(Наш кар.).

ТАКІ «ГАНДАЛЬ» НЕ ПАТРЭБЕН

Чым больш размах набірала ўборка ўраджаю, тым часцей у Старадарожскім упраўленні сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання паяўляліся ганцы з калгасаў з просьбай-патрабаваннем:

-- Дайце бензін, знайдзіце салярку!..

Кіраўніцтва ўпраўлення вырашыла праверыць, а ці ўсё паліва, атрыманае раёнам, выкарыстоўваецца рацыянальна? Зрабілі выбарку з пачатку года і былі даволі здзіўлены. Калгас "Дружба" перадаў у Глуск 2.400 літраў салярКі. Калгас "10 год Кастрычніка" амаль чатыры тоны яе адправіў у Бабруйск, "Сцяг камунізму" 1.600 кілаграмаў дызельнага паліва перапампаваў у крычаўскія ёмістасці. Але ўсе рэкорды пабіў калгас "Герой працы", які прадаў ці абмяняў на нейкія тавары 17 тон салярКі і 7 тон бензіну... Усяго такім чынам было рэалізавана 25 тон бензіну і 34 -- дызельнага паліва.

-- Мы разумеем, што кіраўнікі гаспадарак, прадаючы ці абменьваючы паліва, не шукалі нейкай асабістай выгады. Яны дзейнічалі ў інтарэсах калгасаў, узамен атрымлівалі штосьці вельмі неабходнае, -- гаворыць намеснік начальніка ўпраўлення па эканоміцы Г.Ф.Шаранда. -- І ўсё ж апраўдаць іх не можам ніяк. Бо з-за дэфіцыту паліва месцамі пад пагрозай зрыву была своечасовая уборка ўраджаю. Без абмену сёння не абысціся, але прапаноўваць трэба сваю, сельскагаспадарчую прадукцыю, а не паліва, якое з такой цяжкасцю здабыта ў Расіі.

Кіраўнікі гаспадарак, якія не па прызначэнню выкарыстоўвалі паліва, строга папярэджаны. Думаецца, тут не перашкодзілі б і эканамічныя санкцыі. бо паліва яны ўсё-такі зноў будуць атрымліваць. Па больш нізкіх, дзяржаўных цэнах.

(Наш кар.).

ВОСЕНЬ НЕ АБЯЦАЕ СПАКОЮ

Кіраўніцтва Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі пачало актыўныя кансультацыі з урадам рэспублікі і аб"яднаннямі наймальнікаў па праблемах стабілізацыі эканомікі, стварэння ўмоў для ўстойлівай работы прадпрыемстваў, прадухілення масавага беспрацоўя і далейшага збяднення людзей.

-- Такой накіраванасці перагаворы з уладнымі структурамі і работадаўцамі мы вядзём цяпер амаль беспераПынна, -- сказаў у гутарцы з карэспандэнтам Белінфарма старшыня ФПБ Уладзімір Ганчарык. -- Да гэтага нас вымушае неадэкватная рэакцыя ўрада на сацыяльныя з"явы, якія адбываюцца ў грамадстве.

Прафсаюзны лідэр лічыць, што час афіцыйна прызнаць факт расслаення грамадзян па катэгорыях матэрыяльнай забяспечанасці і з улікам гэтага праводзіць сацыяльную палітыку.

-- Трэба даціраваць не пэўныя галіны гаспадаркі, а найменш абароненыя слаі насельніцтва: пенсіянераў, інвалідаў, мнагадзетныя сем"і, -- адзначыў далей У. Ганчарык. -- Вядома, канкрэтную дапамогу аказваць больш складана, чым проста захаваць датацыі, скажам, на асноўныя прадукты харчавання. Але ў такім выпадку безаблічнае размеркаванне аднолькавае як для студэнтаў, якія жывуць толькі на стыпендыю, так і для дзелавых людзей, хто ўжо накапіў значны капітал.

Прафсаюзы выказваюць заклапочанасць прадугледжваемым Саўмінам далейшым павышэннем тарыфаў на камунальныя паслугі, зніжэннем датацый на хлеб, малако і малочныя прадукты, поўнай кампенсацыяй спажыўцамі чакаемага росту цэн на энергарэсурсы.

-- У такіх умовах мы будзем дабівацца, каб разрыў паміж ростам спажывецкіх цэн і даходамі насельніцтва, заработнай платай працоўных не перавышаў, як гэта і запісана ў нашым з урадам генеральным пагадненні на 1993 год, 30 працэнтаў, -- заявіў У. Ганчарык. -- У выпадку новага вітка цэн мы будзем настойваць на пераглядзе памераў мінімальнай зарплаты, тарыфнай стаўкі першага разраду і, адпаведна, памераў стыпендый, пенсій, дапамог.

Пакуль ФПБ не заклікае працоўных да масавых дзеянняў, улічваючы, відаць, што зараз нямногія вытворчыя калектывы Беларусі гатовы стачкамі дэманстраваць сваю нязгоду з эканамічнай палітыкай улад.

-- Аднак у далейшым, пры пагаршэнні сітуацыі, мы не выключаем і забастоўкі, бо да эканамічнай стабільнасці ў рэспубліцы яшчэ далёка, - - заключыў У. Ганчарык.

Валянціна МЕНШЫКАВА, БЕЛІНФАРМ.

□ Памяць

СІМВАЛ ПЕРАМОГІ

Са старажытных часоў вайсковыя сцягі шанаваліся як сімвал салдацкага гонару, доблесці і славы. Сцяг напамінаў кожнаму воіну -- ад радавога да генерала - - пра іх свяшчэнны абавязак служыць сваёй Радзіме.

У Вялікай Айчыннай вайне вялі наперад палымяныя сцягі і беларускіх партызан. Значная калекцыя іх захоўваецца ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Некаторыя належалі партызанскім атрадам і брыгадам, што дзейнічалі ў чэрвеньскіх лясах. Адзін з іх -- сцяг атрада імя газеты "Праўда".

Цікавы лёс у гэтай гістарычнай святыні. У 1939 годзе за паспяховае выкананне плана па нарыхтоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі Кліноцкаму сельскаму Савету быў уручаны пераходны Чырвоны сцяг Чэрвеньскага райкома партыі і райвыканкома. Калі пачалася вайна, гэты сцяг захаваў у сябе дома мясцовы жыхар Фёдар Самуілавіч Капітулец. Вясной 1942 года быў арганізаваны партызанскі атрад імя газеты "Праўда" пад камандаваннем Пятра Іванавіча Іваненкі. Да прыняцця прысягі падрыхтавалі і баявы сцяг. На палотнішчы пераходнага Чырвонага сцяга Кліноцкага сельсавета партызанкі М.Казімірская і Е.Бабко вышылі назву атрада. На другім баку мастак А.Шустаў намаляваў партрэты праваДыроў.

Анатоль ФУРЫК.

На Маладзечанскім піўзаводзе працуюць людзі розных прафесій. Сярод іх -- шафёры.

Віктар Карэнька скончыў Чысцінскую сярэднюю школу, працаваў вучнем слесара ў саўгасе "Краснае". Пасля службы ў арміі закончыў аўтавучэбны камбінат, дзе набыў спецыяльнасць шафёра.

Працаваў на аўтобусе "ЛАЗ-695", аўтамабілі "КамАЗ". І вось ужо год, як Віктар Карэнька круціць баранку "УАЗ-452". Сярод вадзіцеляў ён карыстаецца аўтарытэтам і павагай.

...Бяжыць насустрач дарога, спявае сваю звонкую песню матор -- у чарговым рэйсе Віктар Канстанцінавіч Карэнька.

Генадзь ДУРЭЙКА,
Міхаіл АСАЕВІЧ /фота/.

ПАЖАР У ІНТЭРНАЦЕ

Ад пакінутага без нагляду ўключанага ў электрасетку тэлевізара ўзнік пажар у інтэрнаце трэста № 23 "Сельбуда" ў Маладзечне. У выніку пажару пашкоджаны пакой на чацвёртым паверсе дзевяціпавярховага дома. Некалькі жыхароў інтэрната атрымалі лёгкія апёкі -- давялося звярнуцца па дапамогу да медыкаў. Небяспека была ліквідавана пажарнымі службамі своечасова.

Фёдар САГАНОВІЧ.

□ Думка

ЭХ, ДАРОГІ!

Шмат на сваім вяку паездзіў я па дарогах. І не толькі па сваіх. Хочацца крыкам крычаць: да якога часу цярпець нам разбуральнае бездарожжа?!

Усім вядома, да чаго вядзе будаўніцтва часовых, дакладней сказаць, нетрывалых дарог. Як сцвярджаюць самі спецыялісты-дарожнікі, такая практыка з"яўляецца не чым іншым, як "разарэннем казны", таму што нетрывалыя дарогі літаральна перамолваюцца навейшым магутным аўтатранспартам.

Але ці вінаваты ў "перамолванні" дарог наш аўтатранспарт? А для якога ж транспарту будуюцца гэтыя дарогі? Няўжо для дзіцячых калясак? У нас жа цяпер усюды магутны транспарт, яго вельмі многа, і з кожным годам яго колькасць павялічваецца. Навошта ж будаваць такія дарогі, якія "перамолваюцца" коламі і гусеніцамі?

Паглядзім на асноўныя тыпы дарог.

Што такое ўнутрыгаспадарчыя дарогі з цвёрдым пакрыццём? У асноўным гэта гравійныя дарогі, якія больш года "не жывуць". І пры гэтым іх неабходна пастаянна рамантаваць. Расходы -- вялікія, выгада -- кароткачасовая. І ўсё ж будуюць, бо без іх яшчэ горш.

Далей ідуць асфальтаваныя. У даўнія часы, калі наш грузавы аўтатранспарт у асноўным складалі паўтаратонкі і трохтонкі /ды і тых было мала/, такія дарогі служылі параўнальна доўга. Мы вымушаны былі будаваць іх яшчэ і таму, што тады выпрацоўвалі вельмі мала цэменту, і яго не хапала нават на больш важныя аб"екты будаўніцтва.

Ці доўга "жывуць" асфальтаваныя дарогі? На жаль, нядоўга. У спякотны летні дзень асфальт разаграецца настолькі, што чапляецца за пакрышкі машын, быццам раскіслая гліна. Пасля спякоты пакрыццё размываюць дажджы, вільгаць пранікае пад асфальт і зімой прамярзае, успучвае палатно, і яно трэскаецца. Калі на яго не пакласці "латкі", дарога стане непраезная. І "латкі" лепяцца. На іх расходуецца многа сіл і сродкаў, але спякота, дажджы і маразы па-ранейшаму разбураюць дарогу.

Ці дорага абыходзіцца будаўніцтва такіх часовых дарог? На жаль, вельмі дорага. У выніку мы трацім вялікія сродкі і матэрыяльныя рэсурсы. Але амаль без карысці.

Дзе ж выйсце? Выйсце -- у будаўніцтве трывалых дарог, гэта значыць такіх, якім быў бы не страшны ніякі цяжкі аўтатранспарт. Такія дарогі ёсць -- гэта "бетонкі". Праўда, і яны не вечныя. Але ёсць і вечныя, у тым сэнсе, што могуць "жыць" не менш стагоддзя, а то і больш.

Памятаю, як у канцы вайны наша калона танкаў, якая наступала ўздоўж аўтастрады, была абстраляна процітанкавымі гарматамі ворага. Нас здзівіла, што ад выбухаў нямецкіх снарадаў на дарозе засталіся толькі драпіны. "А чаму няма варонак?" -- гадалі мы. А пасля бою разгледзелі, што траса ўкладзена жалезабетоннымі плітамі таўшчынёй 40 сантыметраў. Вось якія нам патрэбны дарогі!

Праўда, яны дарагія. Гэта так. Але лепш будаваць менш, ды лепш. Такія дарогі разлічаны на любы, нават самы цяжкі аўтатранспарт. Ім не страшныя ні спякота, ні дажджы, ні маразы. Не страшныя ім таксама трактары і іншы гусенічны транспарт. І рамонт такіх дарог абыходзіцца ў дзесяткі разоў дзешавей, чым асфальтаваных. А галоўнае, яны разлічаны не на адзін век. У выніку такія дарогі таннейшыя за асфальтаваныя. І скорасць руху транспарту па іх намнога вышэйшая, чым на іншых дарогах. І транспарт менш псуецца. І менш зношваюцца пакрышкі.

У Германіі, дзе я працаваў многа гадоў, мне расказвалі, што ў вытворчасці жалезабетонных пліт для аўтатрас выкарыстоўваюць у якасці трывалага напаўняльніка танныя адходы металургіі -- шлак. Гэта намнога падзешаўляе вытворчасць даўгавечных пліт і ў той жа час ліквідуе "кучы" шлаку вакол металургічных прадпрыемстваў. Ці прымяняем мы гэты танны матэрыял?

Адным словам, я за дарагую, але даўгавечную дарогу. А што думаюць наконт гэтага нашы спецыялісты? Хацелася б пачуць іх думку.

Аляксандр СЕРДЗЮКОЎ,
ветэран вайны і працы.

НЕ ПАДВЯЛО ЧУЦЦЁ МЫТНІКАЎ

Не думалі, не гадалі прадстаўнікі літоўскай фірмы "Балтык-спед", калі браліся за перавозку грузу з Масквы ў нямецкі горад Эсен, што пільнасць беларускіх мытнікаў будзе на вышыні. А яны, паглядзеўшы на таваратранспартныя накладныя, адразу ж адчулі штосьці нядобрае. І першае, што іх насцярожыла, -- адсутнасць адзнакі кантрольна-прапускнога пункта ў Оршы. Выклікалі падазрэнне штампы і пячаткі, пастаўленыя на суправаджальных дакументах.

Супрацоўнікам Воранаўскай мытні нічога не заставалася, як паставіць на прыкол дзве вялікагрузныя машыны і, як кажуць, высветліць праўду-матку. Пры аглядзе аказалася, што замест нікелю кузавы транспарту былі біткам набіты ломам медзі ў колькасці больш як 49 тон.

Чуццё мытнікаў не падвяло, а сэрца ў суправаджальнікаў, вядома, ёкнула. Плакаў і іх ганарар за пасрэдніцтва. Незаконна правозімы груз цераз тэрыторыю Беларусі затрыманы. А матэрыялы на яго перададзены ў суд, які цяпер павінен сказаць сваё важкае слова.

Міхаіл ЖУРАВОВІЧ.

ЯКАЯ ЯНА — «ПОЛЬШЧА-93»?

З 11 па 15 лістапада ў Мінску пройдзе выстаўка "Польшча-93". На ёй будзе прадстаўлена прадукцыя больш чым 35 буйных польскіх фірм, якія выпрацоўваюць прадукты харчавання, лякарствы, тавары народнага спажывання і іншыя вырабы.

Як заявіў генеральны дырэктар фірмы "Полэкспо эксібішн" Ежы Караім, арганізатар выстаўкі "Польшча-93", гэтая экспазіцыя завершыць серыю выставак, што прайшлі раней у Кіеве, Маскве, Рызе. Ён таксама сказаў, што ў мінулым годзе ў Мінску аналагічная выстаўка прайшла вельмі паспяхова. З беларускага боку была праяўлена цікавасць. Тады былі заключаны шматлікія кантракты з беларускімі фірмамі.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА.

ЗНЯТА ПРАБЛЕМА ЖЫЛЛЯ

Некалі Плешчаніцкі дрэваапрацоўчы цэх /Лагойскі раён/ размяшчаўся ў невялікіх старых пабудовах. Выраблялі тут толькі дошкі, тару, ручкі для рыдлёвак.

З цягам часу прадпрыемства аснашчалася рознымі механізмамі, узводзіліся новыя вытворчыя і бытавыя памяшканні, а для работнікаў -- жыллё. Зараз будуецца чатырохкватэрны дом, які павінен "зняць" на прадпрыемстве праблему з жыллём.

Хаця і нялёгка зараз гаспадарыць, забяспечваць вытворчасць усім неабходным, аднак агульны аб"ём работ не знізіўся. Тут не скарочаны ні адзін чалавек. Наадварот -- дадаткова ўзяты на працу яшчэ чатыры работнікі.

Асартымент прадукцыі расшырыўся, да яго прыбавіліся вагонка, сталярныя вырабы, садовыя домікі.

Генадзь ХОЦЫН.

Мінжылкамгас растлумачвае

Законам "Аб Дзяржаўным бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1993 год" прадугледжана, што насельніцтва павінна аплачваць 25--30 працэнтаў затрат па прадастаўленню жыллёва-камунальных паслуг. Дзеючыя да 1 кастрычніка тарыфы кампенсавалі яго прадпрыемствам за падачу вады 8,3 працэнта затрат, за каналізацыю -- 5,8, за ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне -- 6,5 працэнта. Кватрплата кампенсавала толькі 1,2 працэнта затрат арганізацый па эксплуатацыі жыллёвага фонду.

Рост цэн на паліўна-энергетычныя, іншыя матэрыяльна-тэхнічныя рэсурсы ўскладніў фінансавае становішча жыллёва-камунальных прадпрыемстваў. У сувязі з гэтым прапанавана павысіць з 1 кастрычніка тарыфы для насельніцтва па водазабеспячэнню, ацяпленню, падачы гарачай вады ў 3,5 раза, каналізацыі -- у 5,5, аплаце жылой плошчы -- у 10 разоў. Такім чынам, з гэтага месяца за адзін кубічны метр вады з аднаго жыльца будзе брацца 15 рублёў 12 капеек пры сабекошце 52 рублі, а за пропуск такой жа колькасці сцёкаў -- 14 рублёў 96 капеек пры сабекошце 46 рублёў. За гарачую ваду з аднаго чалавека неабходна ўплачваць 425 рублёў 25 капеек пры сабекошце 1.860 рублёў, за ацяпленне аднаго квадратнага метра жылплошчы -- 141 рубель 75 капеек пры сабекошце 620 рублёў. Кватэрная плата складзе 13 рублёў 20 капеек за адзін квадратны метр жылой плошчы пры сабекошце 102 рублі.

З улікам павышэння тарыфаў на газ і электрычнасць у ацяпляльны сезон месячная плата за пражыванне арыенціровачна складзе за аднапакаёвую кватэру жылой плошчай 20 квадратных метраў для двух жыльцоў -- 6.500 рублёў, за двухпакаёвую жылой плошчай 30 квадратных метраў для трох чалавек -- 9.800, а за трохпакаёвую жылплошчай 43 квадратныя метры для чатырох жыльцоў -- 13.000 рублёў.

БЕЛІНФАРМ.

□ Актуальнае інтэрв'ю

ЗМЕНШЫЦЬ ЛЕКАВЫ ГОЛАД

Кожны жыхар нашай рэспублікі ў той або іншай меры адчувае на сабе вынікі так званага "лекавага голаду", выкліканага разрывам міжгаспадарчых сувязей, вострым дэфіцытам валютных сродкаў, а таксама імклівым ростам цэн. Асабліва церпяць ад гэтага найменш сацыяльна абароненыя слаі насельніцтва, у першую чаргу інваліды і пенсіянеры, якім не па кішэні нават тыя лякарствы, што ёсць у аптэках.

Аб тым, як вырашаецца сёння гэтая праблема, аб прымаемых мерах сацыяльнай абароны расказвае міністр аховы здароўя рэспублікі Васіль КАЗАКОЎ.

Рэзкае разбурэнне ўзаемасувязей з блізкім замежжам і ў першую чаргу з Расіяй і Украінай парадзіла ў рэспубліцы востры дэфіцыт лякарстваў, паколькі практычна ўсе асноўныя іх пастаўшчыкі, якія, як правіла, спецыялізаваліся на вытворчасці асобных груп медыкаментаў, засталіся менавіта ў гэтых рэгіёнах. Паяўленне мытных бар'ераў, кваціраванне і ліцэнзаванне толькі ўскладнілі сітуацыю. У прынцыпе лякарствы можна было б набыць у далёкім замежжы, але для гэтага неабходна наяўная валюта. Для больш-менш нармальнага забеспячэння імі насельніцтва Беларусі, паводле самых скромных падлікаў, патрабуецца 150 мільёнаў долараў. У той жа час увесь валютны бюджэт рэспублікі складае 180 мільёнаў. Праблема звязана таксама і з адсутнасцю ўласнай развітой фармацэўтычнай прамысловасці, якая магла б выпускаць хоць бы асноўныя жыццёва важныя лекавыя сродкі.

Усё гэта прывяло да таго, што аб'ём паставак медыкаментаў знізіўся да 40--50 працэнтаў ад неабходнай колькасці. Праўда, трэба адзначыць, што жыццё лячэбна-прафілактычных устаноў у многім аблягчаюць гуманітарныя акцыі замежных краін.

Улічваючы сацыяльную значнасць лекавай дапамогі насельніцтву, урад і Міністэрства аховы здароўя распрацавалі шэраг аператыўных дзейсных мер па выпраўленню сітуацыі. У выніку праведзеных перагавораў на розных узроўнях удалося часткова аднавіць пастаўкі многіх лекавых сродкаў у аптэчную сетку з Расіі і Украіны. У стадыі завяршэння арганізацыя паставак жыццёва важных лякарстваў па германскаму крэдыту на суму каля 30 мільёнаў нямецкіх марак, а таксама па крэдыту Еўрапейскага супольніцтва на суму каля 30 мільёнаў долараў. Прадугледжваецца выдзеліць каля 35 мільёнаў долараў з Валютнага фонду рэспублікі. Адшукваюцца матэрыяльна-тэхнічныя рэсурсы для бартэрных аперацый. Прапрацоўваюцца таксама пытанні па набыццю лекавых сродкаў на кансігнацыйнай аснове. Ужо 15 замежных фірм далі згоду на такія пастаўкі. Атрыманыя ад іх лякарствы будуць рэалізоўвацца за валюту і рублі па дзеючаму курсу.

Аднак усё гэта прыводзіць да таго, што цэны на лякарствы пастаянна растуць. У гэтай сітуацыі робіцца ўсё магчымае для сацыяльнай абароны насельніцтва. Так, у адпаведнасці з рэспубліканскім заканадаўствам права на бясплатнае атрыманне лякарстваў маюць: інваліды і ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны; дзеці ва ўзросце да 3 гадоў; воіны-інтэрнацыяналісты; бацькі, жонкі і дзеці ваеннаслужачых, якія загінулі ў выніку ранення, кантузіі або калецтва, атрыманых пры абароне СССР або пры выкананні іншых абавязкаў ваеннай службы; былыя ўдзельнікі антыфашысцкага руху Супраціўлення; грамадзяне, якія захварэлі або перанеслі прамянёвую хваробу, выкліканую вынікамі катастрофы на Чарнобыльскай АЭС; грамадзяне, якія пражываюць у зонах першапачатковага і наступнага адсялення і ў зонах з правам на адсяленне; дзеці і падлеткі, якія пражываюць у зоне з перыядычным радыяцыйным кантролем; грамадзяне, якія прымалі ўдзел у работах па ліквідацыі вынікаў катастрофы на ЧАЭС; асобы, якія захварэлі на асобныя віды захворванняў, і іншыя.

Інваліды I і II груп і дзеці-інваліды набываюць лякарствы са скідкай на 90 працэнтаў, калі не карыстаюцца правам іх бясплатнага атрымання.

Акрамя таго, лякарствы са скідкай 50 працэнтаў атрымліваюць: пенсіянеры, якія маюць пенсіі ў мінімальных памерах; былыя непаўналетнія вязні фашысцкіх канцлагераў; усе ветэраны працы, Узброеных Сіл, якія дасягнулі ўзросту 70 гадоў, і многія іншыя.

Такім чынам, ільготамі на набыццё лекавых сродкаў у Беларусі карыстаецца прыкладна палавіна насельніцтва, як правіла, яго найменш абароненыя слаі.

Па меры павелічэння спажывецкіх цэн на медыкаменты своечасова карэкціруецца і спажывецкі бюджэт, зыходзячы з якога пераглядаецца памер мінімальнай заработнай платы, іншых выплат, а таксама індэксуюцца грашовыя даходы насельніцтва.

Усе гэтыя меры ў комплексе павінны зменшыць "лекавы голад" і змякчыць сацыяльныя вынікі павышэння цэн на лякарствы.

БЕЛІНФАРМ.

Падпіска-94

ПЛЮРАЛІЗМ УЗБАГАЦІЎ ГАЗЕТУ, А ВАСТРЫНІ МАЛАВАТА

У наш складаны час усе мы знаходзімся пад цяжкім прэсам рынкавых адносін. I газеты, і чытачы. Падаражала і "Мінская праўда". Безумоўна, тым падпісчыкам, у каго кожны "зайчык" на ўліку, нятросна будзе выкласці і 900 рублёў на любімае выданне. Аднак большасць чытачоў, цвёрда ўпэўнены, па-ранейшаму застануцца вернымі сябрамі і дарадчыкамі абласной газеты.

Што тычыцца мяне, то раздуму не было -- "МП" будзе іці ў мой дом у 1994 годзе. Я супрацоўнічаю з ёю звыш двух дзесяткаў гадоў, а галоўнае -- знаходжу ў газеце шмат чаго цікавага, карыснага.

Сёлета асабліва запомніліся дыскусійныя матэрыялы. Аўтары адных з іх адстойваюць ідэю аб'яднання незалежных дзяржаў у новы саюз. У другіх прыводзяцца аргументы прыхільнікаў КПБ, іх апанентаў, што выступаюць у абарону апазіцыйнага руху БНФ. На мой погляд, плюралізм думак значна ўзбагаціў змест газеты, узняў актуальнасць публікацый.

"МП" шмат друкуе артыкулаў аб праблемах рыначнай эканомікі, развіцця фермерскіх гаспадарак і г.д. Гэта добра. Але, на жаль, у газеце рэдка знаходзім матэрыялы, дзе б прапагандаваўся вопыт лепшых, перадавых калектываў, якія ў наш складаны час, пераадольваючы цяжкасці, дабіваюцца важкіх здабыткаў.

Цяпер больш стала на старонках "Мінскай праўды" інфармацыі на крымінальную тэму. Аднак знаёмства з ёю наводзіць на горкі роздум. Да чаго мы дажыліся?

Гартаю падшыўку абласной газеты. Мала знаходжу крытычных матэрыялаў. Бракуе той самай вастрыні, без якой любая газета -- не газета. А ці рэдкасць у нас тых, хто заняўся прыхватызацыяй, хто ставіць бар"еры на шляху адраджэння беларускай мовы, мастацтва, культуры? Чамусьці знік гумарыстычны аддзел.

Падабаецца, што газета многа піша пра жыццё хлебаробаў, жывёлаводаў, механізатараў. А вось замалёвак, нарысаў аб іх недастаткова.

I яшчэ такая заўвага. У адным і тым жа нумары часам друкуюцца па два--тры і нават больш матэрыялаў, заметак за подпісам таго ж самага карэспандэнта.

У заключэнне заклікаю чытачоў, сапраўдных сяброў "Мінскай праўды" падпісацца на яе, падтрымаць у нялёгкі час.

Анатоль ШАРАЕЎ,
работнік Мінскага вытворчага аб'яднання па забеспячэнню нафтапрадуктамі.

А Я ХАЧУ ЧЫТАЦЬ "МП"

На другое паўгоддзе гэтага года я выпісаў "Мінскую праўду", "Маладзечанскую газету", "Советскую Белоруссию", "Рэспубліку". Чытаю яшчэ штотыднёвік "Ветеран". Нядаўна давялося вырашаць, якія выданні атрымліваць у першым квартале 1994 г.

Іду ў паштовае аддзяленне і афармляю падпіску. На першым плане стаіць "Мінская праўда". I не толькі таму, што яна абласная, што я перыядычна пішу ў гэтую газету, што тут працавалі сябры-журналісты. Падабаецца змест газеты.

Напрыклад, вельмі правільна зрабіла "МП", надрукаваўшы /калі вакол гэтага пытання ішлі такія дэбаты/ інтэрв"ю са старшынёй Барысаўскага гарадскога Савета народных дэпутатаў С. Шыдлоўскім.

У мяне ў папцы захоўваецца і выразка з абласной газеты за 12 жніўня гэтага года. У ёй -- дзве публікацыі, на якія звярнуў увагу, -- "Пад палітычным наркозам" і "Выйсце трэба шукаць". Я разумею аўтара першай з іх Святлану Ярыжскую і поўнасцю падтрымліваю яе. Зусім іншае -- з Анатолем Шараевым. Думаецца, яго максімалізм не зусім апраўданы.

Я -- ніякі не партакрат, але ведаю многіх былых камуністаў. Ну насілі яны партыйны білет, прысутнічалі на партыйных сходах. Дык што тут такога ўжо дрэннага? Гэтыя

людзі сёння па-ранейшаму добра працуюць, сумленна жывуць. Трэба думаць, аналізаваць, а не шальмаваць усіх агулам.

Аднак, лічу, правільна, што газета дае магчымасць выказацца ўсім.

Заўжды ўважліва чытаю ў "МП" і матэрыялы журналіста Анатоля Смалянкі.

Паўтаруся: абласная газета цікавая па змесце. I таму падпісаўся на яе не толькі я. Многія нашы ветэраны гаварылі, што адмовяцца ад іншых выданняў, але абавязкова будуць мець "МП".

Дарэчы, на адным з мітынгаў, што быў арганізаваны БНФ, нехта з прамоўцаў на ўсю плошчу Леніна ў Маладзечне крычаў: "Выпісвайце не "Советскую Белоруссию", "Мінскую праўду", а "Народную газету", "Звязду", "ЛІМ".
Навошта такі дыктат? А я хачу чытаць "МП". I ніхто мне перашкодзіць не можа.

Іван СЦЯПАНАЎ,
старшыня савета ветэранскай арганізацыі г. Маладзечна.

Прадстаўляем новага кіраўніка

Віктар КАПУЛЬЦЭВІЧ:

"ТРЭБА БЫЛО Б АДРАДЗІЦЬ НАРОДНАЕ ВЕЧА"

На сесіі Барысаўскага гарадскога Савета народных дэпутаты выбралі новым кіраўніком мясцовай улады Віктара Людвігавіча Капульцэвіча. Яго ведаюць многія барысаўчане, але і шырокаму колу чытачоў, думаецца, будзе цікава бліжэй пазнаёміцца з новым мэрам горада на Бярэзіне. Таму карэспандэнт газеты М.Чалей і папрасіў Віктара Людвігавіча расказаць пра сябе і сям'ю больш падрабязна, падзяліцца меркаваннямі аб бліжэйшых планах работы на новай пасадзе.

-- Нарадзіўся ў Барысаве ў 1940 годзе, -- сказаў ён. -- Тут прайшлі маё дзяцінства, юнацкія гады. З родным горадам звязана і ўся мая працоўная дзейнасць. А працаваць пачаў пасля заканчэння школы слесарам на танкарамонтным заводзе. Затым перайшоў на аўтарамонтны завод, таксама простым рабочым. Там мяне выбралі сакратаром камсамольскай арганізацыі. Дарэчы, з камсамолам звязаны ладны кавалак майго жыцця. Працаваў у гаркоме камсамола інструктарам, загадчыкам аддзела, першым сакратаром. Узначальваў партыйны камітэт завода пластмасавых вырабаў. Праз некаторы час быў выбраны на пасаду першага намесніка старшыні гарвыканкома, а пасля -- другім сакратаром гаркома партыі. З той пасады перайшоў на гаспадарчую работу: спачатку -- на прыборабудаўнічы завод, а потым -- на завод аўтатрактарнага электраабсталявання. Апошнія трынаццаць гадоў на заводзе БАТЭ быў намеснікам дырэктара па кадрах і быту. У 1970 годзе завочна закончыў філасофскі факультэт Белдзяржуніверсітэта.

Жанаты. Жонка працуе настаўніцай у адной з гарадскіх школ. Маю двух дарослых сыноў. Адзін з іх летась закончыў політэхнічную акадэмію, ажаніўся, працуе тэхнолагам цэха на заводзе БАТЭ. Другі атрымаў сярэднюю спецыяльную адукацыю ў Барысаўскім палітэхнікуме, жыве разам з намі ў трохпакаёвай кватэры, змяніў некалькі месц работы і цяпер збіраецца паехаць на заробкі за мяжу. З ім, на жаль, не заўсёды ўдаецца знайсці ўзаемаразуменне, таму ён -- мой душэўны боль.

-- Якія праблемы, на ваш погляд, стаяць сёння ў горадзе найбольш востра? На вырашэнне якіх пытанняў вы скіруеце сваю ўвагу ў першую чаргу?

-- Я папрасіў кіраўнікоў усіх службаў, аддзелаў і ўпраўленняў у бліжэйшы час прадставіць мне свае найважнейшыя праблемы з тым, каб сумесна выпрацаваць канкрэтны план нашай работы. Я заўважыў, што гарсавет адарваны ад жыцця працоўных калектываў, і лічу гэта ненармальнай з'явай. Перакананы, што ўплыў Саветаў на калектывы прадпрыемстваў і арганізацый павінен быць значна большы. У працоўных калектывах павінны быць пярвічныя ячэйкі Саветаў у абавязковым парадку. Няхай гэта будуць дэпутацкія групы ці якія іншыя фарміраванні.

Спадзяюся, што адродзім старую добрую традыцыю, і работнікі выканкома зноў рэгулярна будуць выступаць у працоўных калектывах з інфармацыяй-справаздачай аб сваёй дзейнасці. Гэта дасць магчымасць не толькі яшчэ больш паглыбіцца ў праблемы працоўных, а і мець ад іх зваротную сувязь. Таму ўжо ў бліжэйшыя дні мяркую сабраць кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый і выбраць працаздольны Савет дырэктараў. Таму што без падтрымкі гаспадарнікаў сёння, па-мойму, нельга вырашыць практычна ні адной сур'ёзнай агульнагарадской праблемы.

Адной з важнейшых для горада з'яўляецца праблема забеспячэння цяплом на час зімняга сезона. Як і ў іншых месцах, у нас не хапае паліва. Ёсць талковыя прапановы па выхаду са складанага становішча. Адна з іх -- абмяняць частку прадукцыі гарадскіх прадпрыемстваў у Цюмені на энерганосьбіты. Ужо вядуцца прапрацоўкі ў гэтым кірунку, але і тут патрэбна падтрымка працоўных калектываў.

Вельмі востра сёння стаіць у горадзе транспартная праблема. Па прычыне нехваткі паліва скарочаны час работы аўтобусаў гарадскіх маршрутаў, і людзям часам даводзіцца дабірацца на работу і з работы пехатой за некалькі кіламетраў. Такога не павінна быць, аб чым мы вялі ўжо размову з дырэктарам аўтобуснага парка. А ўвогуле мая мара -- зрабіць гарадскі транспарт бясплатным. Я разумею, што для гэтага спатрэбіцца нямала сродкаў, якіх у гарадскім бюджэце і так не хапае. Але спадзяюся на дапамогу прадпрыемстваў і арганізацый, бо менавіта іх работнікі -- жыхары горада -- карыстаюцца паслугамі грамадскага транспарту. Кіраўніцтву аўтапарка даручана зрабіць па гэтаму пытанню ўсе неабходныя разлікі.

І яшчэ на адной важнай праблеме хацелася б засяродзіць увагу -- праблеме забеспячэння гараджан жыллём. Для яе хутчэйшага вырашэння, як мне ўяўляецца, неабходна пашыраць індывідуальнае жыллёвае будаўніцтва. Ёсць нават задумка стварыць у горадзе паказальны раён індывідуальнай забудовы з тым, каб пераканаць скептыкаў у выгадзе такой важнай і карыснай справы. Ёсць нямала і іншых злабадзённых праблем.

-- Помніцца, адзін з прэтэндэнтаў на пасаду старшыні гарсавета, выступаючы на сесіі са сваёй праграмай, адназначна заявіў, што ў выпадку выбрання яго старшынёй ён паставіць пытанне аб замене гарвыканкома ў поўным саставе. А некаторыя гараджане выказваюць меркаванні, што нялёгка будзе ўжыцца работнікам іншых перакананняў з кіраўніком гарадской арганізацыі Партыі камуністаў Беларусі. Што вы можаце сказаць наконт гэтага?

-- Пасля сесіі мы сабраліся ўсім саставам гарвыканкома. Шчыра кажучы, асобных работнікаў я не ведаў нават у твар. Я звярнуўся да калег з просьбай рабіць усё магчымае, каб у нас была атмасфера ўзаемаразумення, узаемавыручкі і ўзаемадапамогі. Уся наша работа павінна зыходзіць з тых праблем, што стаяць перад горадам, на аснове прававых норм, законаў і Канстытуцыі. Мяняць я нікога не збіраюся, а ацэньваць кожнага работніка буду па яго адносінах да справы.

Цяпер што датычыць маіх ідэйных перакананняў. Думаю, многія знаёмы з праграмай Партыі камуністаў Беларусі. Яе дзейнасць накіравана толькі на дабрачынныя мэты, на задавальненне патрэб большасці простых людзей. Мною кіруюць пачуцці інтэрнацыяналізму і дружбы паміж народамі, і мая праграма ў гэтым кірунку не разыходзіцца з меркаваннямі большасці людзей, з дзейнасцю гарадскога Савета і яго выканкома. А калі хто не падзяляе маіх поглядаў, то гэта яго асабістая справа. Я ж гатовы супрацоўнічаць з любымі грамадскімі аб'яднаннямі і арганізацыямі дзеля таго, каб зменшыць вастрыню крымінагеннай абстаноўкі, не дапусціць разгулу спекуляцыі і іншых негатыўных з'яў у нашым горадзе. Маю намер сустрэцца з мясцовым духавенствам.

А ўвогуле я прыхільнік шырокай аўдыторыі і мяркую, што ў Савеце павінна быць больш простых людзей: ад станка, прылаўка і гэтак далей. А выканаўчы камітэт павінен быць прафесійным. Дарэчы, ужо зараз мы павінны пачаць падрыхтоўку да маючых адбыцца выбараў дэпутатаў усіх узроўняў.

На мой погляд, нядрэнна было б адрадзіць такую забытую форму работы нашых продкаў, як гарадское веча. Трэба не ў кабінетах вырашаць злабадзённыя праблемы, а быць бліжэй да людзей. Жыццё ж пакажа, якія формы і метады работы даюць найбольшы эфект.

-- Наколькі мне вядома, вы, Віктар Людвігавіч, былі дэлегатам кангрэсаў народа Беларусі і народаў СССР. Думаецца, чытачам цікава будзе пазнаёміцца з вашымі ўражаннямі аб гэтых мерапрыемствах...

-- Так, я сапраўды быў дэлегатам абодвух памянёных вышэй кангрэсаў. На Кангрэсе народа Беларусі адзін з выступаючых сказаў: "Давайце прыкладзём усе нашы намаганні, стараннe, энергію, нервы для таго, каб і ў нашым грамадстве стварыць такую атмасферу добразычлівасці, узаемапавагі і ўзаемаразумення, як на кангрэсе". Каментарыі, на мой погляд, не патрэбны.

Прыкладна такая ж атмасфера панавала і на кангрэсе ў Маскве, дзе сабраліся прадстаўнікі ўсіх былых саюзных рэспублік. Сабраліся з адным жаданнем -- ліквідаваць штучна ўзведзеныя граніцы, з'яднацца ў адзіную дзяржаву, якую падзялілі ў Віскулях насуперак волі і спадзяванням народаў.

Асабіста я таксама не магу пагадзіцца з белавежскімі рашэннямі. У кожнага з нас ёсць дзве маці. Маці родная, якая цябе нарадзіла, і маці-Радзіма. У мяне, на жаль, роднай маці ўжо няма ў жывых, затое засталася маці-Радзіма -- былы СССР. I ў мяне баліць сёння душа ад таго, што маю маці-Радзіму раздзіраюць на кавалкі, што з яе цела струменіць кроў.

Дык хіба ж можна гандляваць крывёю маці? З гэтым я не магу ніяк змірыцца, і пакуль будзе біцца маё сэрца, я буду рабіць усё магчымае для таго, каб адрадзіць нашу былую адзіную дзяржаву, каб можна было жыць у брацкай сям'і народаў СССР. Гэта маё і партыйнае, і грамадзянскае, і чалавечае перакананне.

Пункт гледжання

ЯК ГУБЛЯЕМ ЛАМАНОСАВЫХ

У нашай школе, як і ў многіх іншых, у дзесяты клас прыходзіць не больш як 50 працэнтаў учарашніх выпускнікоў. Раней мы ледзь ці не сілай прымушалі мець сярэднюю адукацыю, а цяпер іншы раз задаволены, што Коля С., нарэшце, пакінуў сцены школы.

Скажу так. Прымусам многага не даб"ешся. Працэнтаманія сёння ўжо нікому не патрэбна.

Але не сакрэт, што разам з горшымі пасля заканчэння 9-га класа школу пакідае нямала вельмі здольных вучняў. Чаму? Няўпэўненасць у заўтрашнім дні, у тым, што пасля адзінаццаці класаў паступяць у інстытут.

I ў выніку яны ідуць у пед- і медвучылішчы, тэхнікумы. Скончыўшы іх, нямногія ўжо імкнуцца набыць вышэйшую адукацыю. Бо адны ўжо стварылі сям"ю, другім надакучыла вучоба і г.д.

Акрамя таго, я ўпэўнены, што скончыўшы 11 класаў, некаторыя мяняюць свае погляды на прафесію. А, можа, гэта сапраўды прынесла б большую карысць грамадству. З іх маглі б выйсці выдатныя вучоныя, спецыялісты, якіх нам не хапае.

I гэта ў той час, калі сёння працягвае вучыцца ў дзесятым, а потым і ў адзінаццатым класах нямала тых, хто па сваіх здольнасцях да вучобы павінен быў бы пакінуць сцены школы, пайсці ў вучылішча.

Але ж куды ім падзецца?

Летась у рэспубліцы спрабавалі правесці конкурсны адбор у 10-я класы. Але ж пазней сваю практыку самі ж і асудзілі. Бо пачалі паступаць скаргі ад бацькоў, дзеці якіх не вытрымлівалі выпрабавання. А з другога боку, набор у вышэйшыя навучальныя ўстановы зменшыўся не намнога. Адсюль як конкурс, так і прахадны бал у некаторыя ВНУ невысокі. Ёсць небяспека, што ў хуткім часе ў інстытуты будуць паступаць слабыя выпускнікі.

Віктар КУХАРЭНКА,
настаўнік школы-гімназіі № 7 г. Жодзіна.

ФОТАРЭПАРТАЖ

ВАЧАНЯТЫ ПУШКІНА

Мы знаходзімся ў 4-й гарадской дзіцячай клінічнай бальніцы г. Мінска. А больш дакладна -- у алергалагічным яе аддзяленні. Заўважылі: запахла стылем спартыўнага рэпартажу. Мусіць, нездарма. Хочацца як найхутчэй паведаміць чытачам газеты, ілюструючы гэты тэкст фотаздымкамі, пра вельмі чулых, спагадлівых і кампетэнтных людзей у белых халатах.

Спярша сустрэліся з галоўным урачом бальніцы Валянцінай Мікалаеўнай Стругач, дэпутатам гарадскога Савета. Яна ўзначальвае калектыў медыкаў пяць гадоў. Клопатная справа, нервовая, усім, як кажуць, не дагодзіш. Ёсць у гэтай прывабнай жанчыны і аднадумцы, і, мякка кажучы, не вельмі прыхільныя. Скажыце, а дзе іх няма ў наш баламутны час?..

Валянціна Мікалаеўна забедавала:

-- Ой, як на тое ліха, пакуль што адсутнічае ў бальніцы прафесар Таццяна Мікалаеўна Сукаватых. Яна б і расказала, яна б і паказала...

Усё зразумела: калі размова зайшла пра алергалагічнае аддзяленне, без прафесара Таццяны Мікалаеўны Сукаватых аніяк не абысціся. Яна стаяла і стаіць ля яго вытокаў. Падкрэслім: адзінае такое аддзяленне ў Рэспубліцы Беларусь. Падумалася: адсутнасць Таццяны Мікалаеўны не выпадковая. Самі разумееце: трэба дастаць, трэба растлумачыць, трэба... Ах, і слоў не знаходзіцца. Дзеля іх, дзетак-малалетак. Бальніца ж клінічная, дзіцячая.

Пра мілых дзетак. Відавочна, гэта выпадкова, але нам пашчасціла. Мы сустрэлі ў бальніцы... Пушкіна. Купаныя ў гарачай вадзе безапеляцыйна скажуць: во, гэтыя пісакі, чаго толькі не навыдумляюць! А мы сапраўды размаўлялі з Пушкіным. Маленькі, прыгожы, кучаравенькі. Выліты Аляксандр Сяргеевіч у свае дзіцячыя гады.

-- Як цябе клічуць, хлопчык?

Адказвае смела і бойка:

-- Я Максімка!

-- А прозвішча?

-- Ерамееў!

Загадчыца аддзялення Эма Рыгораўна Пуляева ўсміхаецца, дадае:

-- Усе дзеці ў нашым аддзяленні клічуць Максімку Пушкіным.

Кажуць, геніі нараджаюцца адзін раз у стагоддзе. Папраўляйся, чароўны хлопчык Максімка, будзь заўсёды здаровенькі. I за пяро! Не гусінае, -- сапраўднае. Дарэчы, можа, гусіным гэты рэпартаж, хто ведае, напісаўся б лепш...

Бо вельмі пра многіх медыкаў хацелася б тут расказаць, увекавечыць іх нялёгкую будзённую справу. Давайце возьмем толькі адзін-адзіны аспект. Дарослы чалавек, калі яго агорне хвароба, можа расказаць доктару і тое, і гэтае. А што возьмеш з маленькага, беспаможнага? Баліць -- і ўсё тут, дапамажыце.

I дзеткам-малалеткам дапамагаюць. Як толькі могуць, з усіх сіл. А яны, сілы, на вялікі жаль (банальна і ўсім вядома), абмежаваныя. Мудрыя палітыкі, тыя, ад каго многае залежыць: калі ж вы перастанеце пераліваць з пустога ў парожняе...

Не ўсё, праўда, дрэнна ў бальніцы, куды мы наведаліся. Загадчыца алергалагічнага аддзялення Эма Рыгораўна Пуляева нічога не ўтойвала: харчуюцца дзеці добра, адчувальная гуманітарная дапамога з-за мяжы.

А мяне -- чаго тут хлусіць, крывадушнічаць -- ажно трасе. Ажно хворае сэрца шчыміць-паколвае. I ведаеце чаму? Бо я гляджу ў блакітныя, наіўныя вачаняты геніяльнага нашага Пушкіна...

На здымках: кандыдат медыцынскіх навук Лідзія **Матуш;** у працэдурным кабінеце медыцынская сястра Святлана **Новікава** са сваёй пацыенткай з г. Жодзіна Кацяй **Булаўскай;** у сталовай медсястра Вольга **Юшкевіч;** сямігадовага хлопчыка Сашу **Аляшкевіча** "слухае" загадчыца аддзялення Эма **Пуляева,** яе багаты вопыт пераймаюць (злева направа) урач Валянціна **Булай,** старшая медсястра Зінаіда **Бурая,** медсястра Раіса **Рубіна** і ўрач Ірына **Жыркевіч.**

Алесь БЯРЖЫНСКІ,
Анатоль БАСАЎ (фота).

ДА СКАРБНІЦ ДУХОЎНЫХ

Бібліятэка пры Слуцкім Свята-Міхайлаўскім саборы працуе другі год, і за гэты час яна займела 155 дарослых чытачоў і 50 -- школьнага ўзросту. Тут ёсць што выбраць чалавеку, неабыякаваму да духоўных скарбніц, на якіх выхоўвалася не адно пакаленне хрысціян. Кніжны фонд бібліятэкі не надта вялікі -- 1.500 экземпляраў, большасць кніг перададзена настаяцелем храма айцом Міхаілам з яго асабістай бібліятэкі. На паліцах -- Біблія на беларускай і рускай мовах, у тым ліку і спецыяльнае выданне для дзяцей. Тры паліцы адведзены пад поўны збор часопісаў "Московские патриархальные ведомости" -- з 1945 года па нашы дні. У шырокім выбары кнігі вядомых рускіх філосафаў-багасловаў. Бібліятэка атрымлівае дзесяць выданняў не толькі царкоўнага, а і свецкага зместу: "Литературная учеба", "Известия", "Спадчына", "Посев", "Аргументы и факты". Пастаянныя наведвальнікі тут -- вучні нядзельнай школы.

Міхась АДАМАЎ.

РЭПЛІКА

НЕ ОПУСКАЙТЕ НАС ДО УРОВНЯ ПОШЛЯКОВ

Прочитал на первой странице "Народной газеты" за 5 октября с.г. "Колонку Павла Якубовича" -- обзор событий в Москве в ночь с 3 на 4 октября. Стало не по себе. С какой стати в уважаемой, претендующей на лидерство в республике газете пестрят такие "емкие", "высококультурные" выражения про телемальчиков, т.е. "взглядовцев" Любимова и Политковского ...заматеревших до размеров "сытых и жирных котов", про их мещанское "мурло", про "пошляка Любимова" и т.п.

Уважайте нас, читателей, не опускайте до такой низкопробной "пошлятины".

Сам не спал всю ночь. Сидел у экрана телевизора. Возмущался, что пущено в ход оружие, пролита кровь. Осуждаю тех людей, политиков, которые толкают людей к жестокости, к кровопролитию. Но невольно подумалось: почему так несимпатично запечатлелись у П.Якубовича лица или "мурло" взглядовцев Любимова, Политковского и других?

В мыслях прокручиваю ту ночь. На экране, как в калейдоскопе, мелькают лица артистов, писателей, ученых, государственных деятелей. Заявления, выступления. Одна группа уходит, в телестудию заводят другую. Усталый вид, не лучшие, видимо, наспех одетые одежды. Да и у Е.Гайдара не лучший вид. Ах, вот в чем дело! В выступлениях "взглядовцев" нет всеобщего одобрения действий президента. Не пестрят выражения о тех, кто там, в Белом доме, типа: бандиты, выродки, фашисты, красно-коричневые и т.п. И не в унисон Е.Гайдару и многим другим вместо призыва к москвичам выходить на улицы на митинги в поддержку президента житейский совет для москвичей -- ложиться спать. Вот это, оказывается, возмутило П.Якубовича.

А что здесь пошлого? Почему такая нетерпимость к другому, выпадающему из общего хора мнению? Действительно, когда на улицах военная техника, стреляют -- детям, старикам и женщинам /о чем так много сказано и написано/ на улицах делать нечего, им лучше находиться дома.

Назавтра люди опять у телевизоров, радиоприемников. Взял ли верх разум? Прекращена ли стрельба? Кадры хроники событий. У Белого дома танки. Новейшие. Разворачивающиеся стволы танковых пушек. Опять выстрелы, огонь, смерть сотен людей. Болью сжимается сердце. Ведь в танках, с автоматами в руках неокрепшие 18--19-летние юноши. Они должны согласно приказу ловить на мушку своего же русского человека.

Вроде бы ясно -- в ответ на применение оружия с "той стороны". Но сердце все равно не может примириться. А адекватна ли мера по отношению к тем, кто "там"?

Есть ли военная целесообразность и необходимость такой меры? Десятки трупов? Может, лучше было бы все взвесить, продумать, гласно обнародовать мнение сторон и прийти к согласию? Почему оказались "правы" ельцинисты, нарушившие Конституцию? Убежден, что была возможность избежать кровопролития. А затем воздать каждому по заслугам?

Ведь там находились не только бандиты, а и депутаты Верховного Совета, члены парламента -- высшего органа государства. И их там было немало. Там находились А.Руцкой и Р.Хасбулатов, которые не так давно были среди защитников Белого дома вместе с Б.Ельциным, являлись его сторонниками.

Почему они оказались "там"? Почему указом Президента попрана Конституция, какая бы она ни была -- плохая или хорошая? Разве этот шаг не подтолкнул кровавые события? Значит, здесь что-то не так.

Возвращаясь к публикации, хотелось бы еще раз подчеркнуть сегодня огромную роль /разрушительную или созидательную/ средств массовой информации. Это тоже оружие. И пользоваться им надо очень осторожно. Избирательность, односторонность в подаче мнений, фактов, замалчивание может дорого обойтись всем нам, может привести к диктатуре. История на этот счет дает нам немало примеров.

Алексей ЗАВОРОТНЫЙ.
г.Минск.

Праграма тэлебачання

11 кастрычніка, панядзелак

Беларускае тэлебачанне

9.00. Пад купалам Сусвету.
9.15. Дак. фільмы.
10.05. «Бацькі і дзеці». Маст.фільм.
12.30. «Што на свеце пачуваецца...»
13.30. Навіны.
13.40. Дак. фільм.
14.30. «Кодэкс маўчання». Маст.фільм.
16.55. Гісторыя Беларусі. 6-ы клас.
17.30. Навіны.
17.40. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
18.00. Спасціжэнне ісціны.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Брэст).
19.10. Дзелавы партнёр.
20.10. Міжнародны фестываль монаспектакляў.
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Спартыўны тэлекур'ер.
22.05. «Двое на востраве слёз». Маст.фільм.
23.35. НІКа.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. Мультфільм.
8.40. «Дробязі жыцця».
9.35. Тэма.
10.20. Асацыяцыя дзіцячага тэлебачання прадстаўляе.
11.00. Навіны.
11.20. Гол.
11.50. Творчасць народаў свету.
14.00. Навіны.
14.25. Тэлемікст.
15.10. Асацыяцыя дзіцячага тэлебачання прадстаўляе.
15.50. І зноў Міжнародны тэлевізійны.
16.20. Зорная гадзіна.
17.00. Навіны.
17.25. Танцуюць артысты тэатра-шоу «Гжэль».
17.55. Дакументы і лёсы.
18.00. Гол.
18.30. Надвор'е.
18.35. Рэха тыдня.
19.05. Як стаць багатым. Тэлегульня.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Дробязі жыцця». Маст.фільм.
22.10. Тэатральная плошча.
23.00. Навіны.
23.20. «Новы панядзелак».
1.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... Патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Зусім сакрэтна.
8.55. Вуснамі дзіцяці.
9.25. Мульці-пульці.
9.35. Зорны дождж.
10.35. Манера.
11.05. «Чалавек з бульвара Капуцынаў». Маст.фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. «Каханне зямное». Маст.фільм.
14.55. Тэлегазета.
15.00. Бізнес у Расіі.
15.30. Там-там навіны.
15.45. «Іспанія з вышыні птушынага палёту».
16.15. «Паволжа».
16.50. Выратаванне 911.
17.45. Азы кар'еры.
18.00. У ракурсе — сямейны партрэт.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. «Сны Поля Таглія». Маст.фільм.
20.20. Крымінальныя паведамленні.
20.30. У свеце аўта- і мотаспорту.
21.00. Без рэтушы.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. «Сума Дастала». Маст.фільм (Японія).

12 кастрычніка, аўторак

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Натхненне". Фільм-канцэрт.
8.55. Тэлевізійная дошка аб'яў.
9.00. Гісторыя Беларусі.. 6-ы клас.
9.30. "Бацькі і дзеці". Маст.фільм.
11.50. "Музыка Мравінскага". Тэлефільм.
13.15. Мультфільм.
13.30. Навіны.
13.40. "Двое на востраве слёз". Маст.фільм.
15.10. "Захавальнік". Дак.фільм.
15.30. "НОВ і К"-топ-10.
16.30. Беларуская літаратура. 8-ы клас.
17.05. Мультфільм.
17.30. Навіны.
17.40. "Маэстра". Кінанарыс.
17.50. Жэньшэнь на Беларусі.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. ТА "Рэха". Рэйтынг.
19.30. Д.Яўтуховіч. "Іспанскі сшытак".
19.40. Эканамічная хваля.Хто купіць беларускую бульбу?
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
22.40. НІКа.
22.55. Крымінальная хроніка.
23.15. Студыя "Тэлесябрына". Будзьце з намі!

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. Вясёлыя ноткі.
8.40. "Проста Марыя".
9.30. Чалавек і закон.
10.00. "Ласяня". Мультфільм.
10.10. 440 герц.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны.
11.20. "Блуканне па пакутах". 8-я серыя.
12.40. "Візіт дамы". 1-я серыя.
13.50. "Дамавік і гаспадыня". Мультфільм.
14.00. Навіны.
14.25. Справа.
14.35. Свет грошай Адама Сміта.
15.10. "Прыгоды Тэдзі Ракспіна".
15.40. 440 герц.
16.20. Маскоўскі міжнародны аўтасалон.
16.50. Тэхнадром.
17.00. Навіны.
17.25. Вярыцельная грамата.
17.45. Дакументы і лёсы.
17.50. Азбука ўласніка.
18.00. Надвор'е.
18.05. "Проста Марыя". Маст.фільм.
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Мяснік". Маст.фільм (Францыя--Італія).
22.15. Хіт-парад "Астанкіна".
23.15. Навіны.
23.40. На першынство свету па шахматах.
23.55. Свет у вольны час.
0.35. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... Патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Без рэтушы.
11.00. "Мужыкі". Маст.фільм.
12.30. Мульці-пульці.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. "Лёс". 1-я серыя.
15.00. Хрысціянская праграма.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. "Востраў".
17.00. Пецярбургскія гісторыі.
17.30. Хроніка нацыянальнай палітыкі.
17.45. Пласіда Дамінга і Хуліо Іглесіяс у праграме "Іспанскія фантазіі".
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара". Маст.фільм.
20.15. Азъ есмь.
21.00. Айчына мая.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. Балет Санкт-Пецярбурга.
23.25. Музычная праграма.

13 кастрычніка, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Песні маёй зямлі". Фільм-канцэрт.
9.00. Беларуская літаратура. 8-ы клас.
9.35. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
10.30. "Гэта аперэта!" Фільм-канцэрт.
11.30. Рэйтынг.
11.50. "Руская рулетка". Маст.фільм.
13.10. "Медзведзяня Рымцімці". Мультфільм.
13.30. Навіны.
13.40. "Сакрэтны фарватэр". Маст.фільм.
15.55. Відзьма-нявідзьма.
16.55. Скарбы беларускай гісторыі.
17.30. Навіны.
17.40. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
18.05. "Фермер Пётр Станкевіч з Лагойскага раёна".
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10."Карамболь". Ток-шоу з удзелам народнага дэпутата Беларусі Зянона Пазьняка.
19.45. Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Беларусь -- Харватыя.
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
22.40. НІКа.
22.55. "Асада Венецыі". Маст.фільм.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Сон". Мультфільм.
8.30. "Сарока".
8.50. "Проста Марыя".
9.40. Гандлёвы мост.
10.10. Рок-урок.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны.
11.20. "Блуканне па пакутах". 9-я серыя.
12.25. "Візіт дамы". 2-я серыя.
13.35. Мультфільмы.
14.00. Навіны.
14.25. Тэлемікст.
15.15. "Прыгоды Тэдзі Ракспіна".
15.40. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.00. "Лятаючы дом". Мультфільм.
16.30. Першая выстаўка.
16.50. Тэхнадром.
17.00. Навіны.
17.25. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.50. Дакументы і лёсы.
17.55. Надвор'е.
18.00. "Проста Марыя". Маст.фільм.
18.50. Мініяцюра.
19.00. Студыя "Рэзананс".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Спявае А.Буйноў.
21.05. Футбол. Зборная Галандыі -- зборная Англіі.
23.05. Навіны.
23.30. Вялікая прагулка.
0.15. Прэс-экспрэс.
0.25. MTV.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... Патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Паралелі.
8.15. Айчына мая.
9.10. Мульці-пульці.
9.20. Наш сад.
9.50. Балет Санкт-Пецярбурга.
10.35. "Музычны экзамен" прадстаўляе...
10.50. "Санта-Барбара".
11.40. Зігзаг удачы.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. "Лёс". 2-я серыя.
14.35. Піяніст Шарль Даблер (Швейцарыя).
15.00. Мульці-пульці.
15.15. Сігнал
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. Далёкі Усход.
17.00. Руская віза.
17.30. "Дом Раманавых". Дак.фільм. Частка 1-я.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара". Маст.фільм.
20.15. L-клуб.
21.00. Праграма Льва Анінскага.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Настальжы" -- музыка ўсіх пакаленняў.
23.10. Цішыня № 9.

14 кастрычніка, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Каб горан не згас". Тэл.дак.фільм.
8.50. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
9.45. Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Беларусь--Харватыя.
11.25. "Беларусь збірае сяброў". Музычная праграма.
13.30. Навіны.
13.40. "Сакрэтны фарватэр". 3-я і 4-я серыі.
16.05. Музыка. 4-ы клас.
16.25. Ці любіце вы тэатр?
17.30. Навіны.
17.40. Аб другім чэмпіянаце свету па паліятлону.
18.05. Гісторыя аднаго канфлікту.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Здароўе.
19.50. Баскетбол. РТІ (Мінск) -- "Жальгірыс" (Каўнас).
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
22.40. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
22.55. НІКа.
23.10. "Крок".
0.10. Мотабол. Пасляслоўе да чэмпіянату.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Проста Марыя".
9.10. Футбол. Зборная Галандыі -- зборная Англіі.
10.00. У свеце жывёл.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны.
11.20. "Блуканне па пакутах". 10-я серыя "Поўнач".
12.35. "Карусель". Маст.фільм.
14.00. Навіны.
14.25. Тэлемікст.
15.15. "Прыгоды Тэдзі Ракспіна". Мультфільм.
16.00. Рок-урок.
16.40. ...Да 16 і старэйшым. У перапынку (17.00) -- Навіны.
17.50. Надвор'е.
17.55. "Проста Марыя". Маст.фільм.
18.45. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Лато "Мільён".
21.10. Азбука ўласніка.
21.20. "Іван Васільевіч мяняе прафесію". Маст.фільм.
23.00. Навіны.
23.25. На першынство свету па шахматах.
23.40. Футбол. "Дынама" (Масква) -- "Прамень" (Уладзівасток).
0.30. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... Патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Ранішні канцэрт.
8.15. Адыходзячая натура.
9.10. Залатая шпора.
9.40. "Абзац".
10.35. Паралелі.

Малюнкі Леаніда Разладава.

10.50. "Санта-Барбара".
11.40. "Успамін аб леце".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Выратаванне 911.
14.20. Дак.фільм "Пачнём з храма..."
14.45. Мульці-пульці.
14.55. Тэлегазета.
15.00. Мегаполіс.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. "Штрыхі да партрэта".
17.00. Мір і вайна.
17.30. М-трэст.
17.45. "Дом Раманавых". Дак.фільм. Частка 2-я.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара".
20.15. Крымінальныя паведамленні.
20.30. Сам сабе рэжысёр.
21.00. Хтосьці губляе, хтосьці знаходзіць, ці Роздум на нейтральнай паласе.
21.40. П.І.Чайкоўскі. Уверцюра "1812 год".
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Сонца ўначы".
23.10. Музыка Санкт-Пецярбурга.
23.40. "Маскарад". Музычна-забаўляльная праграма.

15 кастрычніка, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Песні Пармы маёй". Фільм-канцэрт.
8.55. Дошка аб'яў.
9.00. Музыка. 4-ы клас.
9.20. "Салодкі ручай". Маст.фільм.
10.15. Баскетбол. РТІ (Мінск)--"Жальгірыс" (Каўнас).
11.40. Мультфільмы.
11.55. "Поезд па-за раскладам". Маст.фільм.
13.30. Навіны.
13.40. Дак. фільм.
14.00. "Загадка Эндхаўза". Маст.фільм.
15.40. Дак. фільм.
16.10. ПІК.
17.00. Знаёмства з дзіцячым танцавальным ансамблем "Літарынка" г.Мінска.
17.30. Навіны.
17.40. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
17.55. Гродзенская капэла прадстаўляе... Перадача 1-я.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Лёс беларускай дзяржаўнасці.
19.55. Студыя "Тэлесябрына".
20.05. Кантакт.
20.10. Хакей. "Цівалі" (Мінск)--"Іціль" (Казань).
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Невядомая жанчына". Маст.фільм.
23.30. НІКа.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Прыгоды маленькага Мука". Мультфільм.
9.45. Канцэртная праграма для віяланчэлі з аркестрам.
10.00. Клуб падарожнікаў.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны.
11.20. Амерыка з М.Таратутам.
11.50. А.Сафронаў. "Аперацыя на сэрцы". Тэлеспектакль.
13.30. Канцэрт аркестра рускіх народных інструментаў імя М.Осіпава.
14.00. Навіны.
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.05. "Прыгоды маленькага Мука". Мультфільм.
16.30. Мультфільм.
16.40. Музограф.
17.00. Навіны.
17.20. "Іншыя". Рэпартаж з Інгушэціі.
17.40. Чалавек і закон.
18.10. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. "Марлоў, прыватны сышчык". 3-я серыя.
22.00. Хакей. "Дынама" (Масква)--"Лада" (Тальяці).
23.20. Навіны.
23.45. Палітбюро.
0.20. Пляцоўка агляду.
1.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Ранішні канцэрт.
8.15. Хтосьці губляе, хтосьці знаходзіць, ці Роздум на нейтральнай паласе.
8.55. Сам сабе рэжысёр.
9.25. Музыка буйным планам. "Інтрада".
10.20. "Гарадок". Забаўляльная праграма.
10.45. Мульці-пульці.
10.50. "Санта-Барбара".
11.40. Белая варона.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. В.Розаў.
14.10. "Адкрытая музыка". На джазавым фестывалі ў Санкт-Пецярбургу.
14.55. Тэлегазета.
15.00. Крыніцы. "Ганак -- дома твар".
15.30. Там-там навіны.
15.45. Мульці-пульці.
16.15. "Пагаслая зорка?"
16.45. Канцэрт.
16.55. "Тэрмінова патрабуюцца дзеці". 2-я серыя.
17.45. "Давайце разбяромся".
18.00. "Хто цыган любіў без меры..."
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Мультпрасвет".
20.15. Р.Горын. "Памінальная малітва". Спектакль тэатра "Ленком".
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Памінальная малітва". Працяг спектакля.
0.05. Вінілавыя джунглі.

16 кастрычніка, субота

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Невядомая жанчына". Маст.фільм.
10.10. Урокі здароўя.
10.40. "У сінім моры, у белай пене" і іншыя мультфільмы.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Паказвае Віцебск.
12.20. Футбол. "Днепр" (Магілёў) -- "Дынама" (Мінск).
13.55. Гродзенская капэла прадстаўляе... Перадача 2-я.
14.30. Алё! Ёсць пытанне. Наш госць -- першы намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі П.В.Крачко.
15.30. Хрысціянская праграма.
16.00. Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Беларусь -- Балгарыя.
17.30. Процістаянне.
18.20. "Зямля Камянецкая". Тэленарыс.
18.40. "Залаты рынг". Шоупраграма.
19.40. "Нов і К"-топ-10.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.50. "Салодкія мроі". Маст.фільм (ЗША).
23.45. НІКа.

Канал "Астанкіна"

6.00. Навіны.
6.25. Ранішняя гімнастыка.
6.35. Прэс-экспрэс.
6.45. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. Спорт-шанц.
8.00. "Марафон-15" -- малышам.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
9.55. "Капліца Сергія". Фільм 2-гі "Нябачна-бачны".
10.50. Авіякасмічны салон.
11.05. Музычны кіёск.
11.40. Твары ўлады.
11.55. "Ціхі Дон". 1-я серыя.
14.00. Навіны.
14.25. "Пепі Доўгаяпанчоха".
14.55. Грошы і палітыка. Міжнародныя адносіны ў люстэрку эканомікі.
15.25. Спартыўная праграма.
15.55. Чырвоны квадрат.
16.35. Замак мастацтваў.
17.25. Шчаслівы выпадак.
18.20. На падпітку.
18.40. "Стынгрэй". 1-я серыя. Частка 1-я.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Вайна Джэні". 1-я серыя.
21.40. Студыя "Рэзананс" прадстаўляе.
22.00. Прэмія "Авацыя".
23.00. Навіны.
23.20. Надвор'е.
23.25. "Дэкалог-V" (Польшча).
0.25. На першынство свету па шахматах.
0.40. У свеце джаза.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. "Аляксандэр-джаз квартэт".
8.00. Формула-730.
8.30. Непазнаны Сусвет.
9.00. Студыя "Рост".
9.30. Пілігрым.
10.15. Публіцыстычная праграма "45".
11.00. "Снег -- лёс мой". 3-я серыя.
12.00. Тэлеэрудыт.
12.05. Чэмпіянат Расіі па бальных танцах.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. Відэапаэзія. Мікеланджэла Буанароці.
13.35. Казырная дама.
14.05. Тэлеконкурс юрыстаў.
15.05. "Зоркі Амерыкі".
15.35. "Пушкінскі вальс". Частка 1-я.
16.05. Футбол без граніц.
17.00. Фільм-прэм'ер.
17.15. Вялікія цыркі свету.
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Уінстан Чэрчыль. Шлях да вяршыні". 3-я серыя.
20.25. Тэлеэрудыт.
20.30. Маскі-шоу.
21.00. Кантрасты.
21.40. Рэпарцёр.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. Праграма "А".
23.40. "Фуэтэ". Маст.фільм.

17 кастрычніка, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.35. «Слова да чалавека».
8.55. «Асада Венецыі». Маст.фільм.
10.15. Белыя і чорныя.
10.45. Вас выклікае Спартландыя.
12.05. С.Рахманінаў. «Сімфанічныя танцы». Выконвае Дзяржаўны сімфанічны аркестр Беларусі.
12.55. Мультфільмы.
13.25. Адраджэнне. Культурна-асветніцкая праграма.
13.55. Літарынка.
14.35. Гродзенская капэла прадстаўляе... Перадача 3-я.
15.00. Праграма для сям'і.
15.30. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
15.45. «Прыгоды капітана Урунгеля». Мультфільм.
16.25. «Залатое цяля». Маст.фільм.
19.15. Праграма «Тры кіты» ў Карэліцкім раёне.
20.00. Панарама.
20.35. Пад купалам Сусвету.
20.40. Калыханка.
21.05. «Маскі». Маст.фільм (Францыя).
22.45. «Каскад».
23.00. Відзьма-нявідзьма.
24.00. Валейбол. СКА (Мінск)—каманда Даўгаўпілса.
1.40. Хакей. «Цівалі» (Мінск)—"Лада" (Тальяці).

Канал "Астанкіна"

6.00. Навіны.
6.20. Ранішняя гімнастыка.
6.30. Аўта-шоу.
7.00. Гадзіна сілы духу.
8.00. Цэнтр.
8.30. Раным-рана.
9.00. Пакуль усе дома.
9.30. Спортлато.
9.45. Ранішняя зорка.
10.35. Палігон.
11.05. Марафон-15.
11.45. Пад знакам «пі».
12.30. «Я — жанчына».
13.00. Французская кухня для вас.
13.10. «Падводная адысея каманды Кусто».
14.00. Навіны.
14.20. Тэлерадыёкампанія «Мір».
15.00. Клуб падарожнікаў.
15.50. Жывое дрэва рамёстваў.
15.55. «Каспер і яго сябры» і іншыя мультфільмы.
16.50. Панарама.
17.30. Тэлелоцыя.
17.45. Навіны.
18.00. Аншлаг.
19.25. Надвор'е.
19.30. «Каханне немаладога чалавека». Маст.фільм.
21.00. Навіны.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. Вакзал мары. Ю.Башмет.
23.00. Навіны.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. «Згубленая кніга». Дак. фільм.
7.55. Добрай раніцы. Еўропа.
8.25. «Метраполіс».
8.55. Студыя «Рост».
9.25. «Царскі тур».
9.55. Аты-баты...
10.25. Рэпартажы з «Малой Еўропы».
10.55. «Снег — лёс мой». Дак. фільм. 4-я серыя.
11.55. Міжнародны фестываль старадаўняй музыкі.
12.40. Шэсць сотак.
13.00. Весткі.
13.20. «Не высечы...»
13.35. «Слёзы капалі». Маст.фільм.
15.05. «Вяртанне да сябе».
15.35. У свеце жывёл.
16.35. Каробка перадач.
16.50. «Новыя прыгоды Віні-Пуха», «Чорны плашч». Мультфільмы.
17.45. «Творчы вечар Я.Еўтушэнкі.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. «Кранутыя». Маст.фільм.
21.10. У Ксюшы.
21.40. Амерыка Уладзіміра Познера.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. Чэмпіянат свету па матагонках.

Вы прасілі расказаць

Група вучняў СШ № 2 г. Капыля просіць расказаць пра знакамітага земляка, першага рэктара Інстытута народнай гаспадаркі /цяпер -- Беларускі дзяржаўны эканамічны універсітэт/ А.В.Гурло.

ПЕРШЫ РЭКТАР

З беднай сялянскай сям"і, сур"ёзны і разважлівы, Гурло, здаецца, зусім не думаў аб сваёй кар"еры. Ён ніколі не шукаў цёплага месцейка, да справы ставіўся добрасумленна, і заслужанае прызванне яго не абышло. Дваццатага мая 1933 года Саўнарком БССР прыняў пастанову аб арганізацыі ў Мінску Інстытута народнай гаспадаркі. Першым рэктарам навучальнай установы быў прызначаны Аляксей Васільевіч Гурло, які да гэтага тры гады працаваў дэканам факультэта народнай гаспадаркі Белдзяржуніверсітэта. Няпроста склаўся лёс гэтага чалавека, і толькі сёння нам удалося адшукаць сціплыя звесткі аб яго жыццёвым шляху...

А.В.Гурло нарадзіўся 27 верасня 1894 года ў мястэчку Капыль. Хлопчык скончыў Капыльскую двухкласную школу. Далей вучыцца не было магчымасці, але трэба было штосьці рабіць. Як успамінаў Цішка Гартны, у Капылі жылі сотні беззямельных, якія сталі чорнарабочымі, грабарамі, малацьбітамі, пастухамі, парабкамі ў паноў. Не ўсім было дзе прыкласці рукі. Вось і ехала моладзь у Амерыку альбо Прусію.

У 1913 годзе Аляксей падаўся ў Рыгу. Там уладкаваўся паштальёнам. Пачалася першая сусветная вайна, жыццё пагоршылася. Аляксей служыў у 272-м Гдоўскім палку. Праз некаторы час кемлівага хлопца накіравалі ў вучэбную каманду. У канцы 1915 года яму прысвоілі званне унтэр-афіцэра, адправілі на Румынскі фронт. Вось дзе ён спаўна зведаў сапраўднае пекла. Салдаты гінулі як мухі. Шалёная куля параніла Аляксея ў левую нагу. Ён доўга лячыўся ў Кіеве, у земскім шпіталі, а ў пачатку 1917 года яго камісавалі.

Плакала маці з радасці -- жывым вярнуўся сынок. Аляксея прынялі ў Капыльскую паштова-тэлеграфную кантору на курсы рахункаводаў. Пасля рэвалюцыі з Масквы вярнуўся брат Мікалай -- бальшавік, заўзяты палітык. У 1918 годзе яго абралі членам Капыльскага рэўкома.

Безумоўна, брат, ды і многія землякі, якія ўсёй душой пацягнуліся да свабоды, паўплывалі на светапогляд Аляксея. Хутка ён увайшоў у групу капыльскіх актывістаў, якія садзейнічалі развіццю партызанскага руху, збіралі для арміі прадукты харчавання, уключыліся ў барацьбу з непісьменнасцю.

Пасля грамадзянскай вайны жыццё ўзяло новы кірунак. З Мінска прыходзілі весткі адна лепей другой: адкрылі універсітэт, рабфак. І ўзмужнелы хлопец у 1922 годзе падаў заяву на рабфак пры БДУ. І яго залічылі. Настойліва вывучаў эканоміку прамысловасці і іншыя навукі. Апроч таго, актыўна займаўся грамадскай работай, выбіраўся членам Мінскага гарвыканкома, членам ЦК прафсаюза работнікаў зямлі і лесу.

Пакуль вучыўся, у краіне нямала змен адбылося. Людзі наеліся хлеба, будаваліся новыя фабрыкі і заводы, знікла беспрацоўе. Скончыўшы Універсітэт, Аляксей Гурло прызначаны дэканам рабфака, паступіў на завочнае аддзяленне аспірантуры Акадэміі навук, дзе вывучаў эканамічную геаграфію. А ў пачатку 1931 года ўзначаліў дэканат факультэта народнай гаспадаркі Белдзяржуніверсітэта. Добра працаваў, бо ўжо ў ліпені ў сувязі з 10-годдзем БДУ быў узнагароджаны Ганаровай граматай Саўнаркома БССР...

Як кіраўнік інстытута, Аляксей Васільевіч больш за ўсё дбаў аб добрай эканамічнай падрыхтоўцы студэнтаў, аб кадрах выкладчыкаў, якія "вырашаюць усё". А дзе тыя вучоныя-эканамісты? І рэктар адшукваў іх, выхоўваў. Лягчэй стала дыхаць, калі ў аўдыторыі прыйшлі людзі, якія былі добра адукаваны і ведалі жыццё: прафесар-эканаміст А. Манаў, прафесар філасофіі П. Кірушын, фінансіст-эканаміст І. Пятровіч, спецыяліст па планаванню народнай гаспадаркі М. Галенда і інш. Запрасілі знакамітага рускага прафесара-гісторыка У. Перцава. Кафедру эканамічнай палітыкі ўзначаліў Пётр Іванавіч Пянчук, які да гэтага быў рэктарам сельгасакадэміі ў Горках. Вось і другі выпуск эканамістаў-планавікоў. Аб гэтым у ліпені 1935 года рэктар напісаў у газету "Звязда". Хто гэтыя 263 выпускнікі? Дзеці служачых, рабочых і сялян. У лістападзе Аляксея Васільевіча выключылі з партыі, у якой знаходзіўся з 1919 года. Тое, у чым яго абвінавачвалі, не паддаецца нармальнай логіцы: "падман партыі", "манархічныя перакананні і эсэраўскія настроі" і г.д.

А хутка беспадстаўна арыштавалі і пасадзілі ў турму. Гурло судзіла Асобая нарада НКУС і прыгаварыла яго да трох гадоў папраўча-працоўных лагераў. Былога рэктара адправілі ў Комі АССР, горад Чыб"ю.

У час Вялікай Айчыннай вайны А.В.Гурло быў на волі, ірваўся на фронт, але ўсе гады ліхалецця правёў у будаўнічым батальёне. У вогненныя дні абароны Масквы працаваў пад Ржэвам з вінтоўкай у руках. З мая 1942 года будаваў абаронныя ўмацаванні пад Варонежам, Сталінградам, на Арлоўска-Курскай дузе. Самаадданна працаваў і храбра ваяваў. Нездарма ж быў узнагароджаны ордэнамі Кутузава і Аляксандра Неўскага, д вума медалямі.

Пасля вайны, змораны і састарэлы, Аляксей Васільевіч шукаў работу. Зайшоў у Магілёўскі аблвыканком. Старшыня выканкома Іосіф Мітрафанавіч Кардовіч, былы генерал-маёр, адзін з кіраўнікоў партызанскага руху ў вобласці, па-сяброўску размаўляў з цікавым субяседнікам. Гурло падрабязна расказаў пра сябе. Кардовіч нечакана спытаў:

-- А дзе жонка, дзеці?

-- Жонку знайшоў. У час вайны яна была эвакуіравана ў Казахстан з сынам Барысам. Там і памёр сынок, ад тыфу.

Гурло хваляваўся. А Іосіф Мітрафанавіч, чалавек памяркоўны і высакародны, паабяцаў:

-- Будзеш працаваць маім памочнікам. А пакуль, Аляксей Васільевіч, з"ездзі на радзіму, крыху адпачні.

Паехаў у родны Капыль, куды заўсёды цягнулася яго сэрца. Адразу ж адправіўся на могілкі, дзе пахаваны яго родныя. Вельмі шкадаваў брата Мікалая -- камісара міліцыі, намесніка наркома пошт і тэлеграфа БССР. У 1938 годзе яго расстралялі служкі сталінскага рэжыму.

У Магілёве Гурло пабудаваў драўляны домік і жыў у ім разам з жонкай Марыяй Гіляраўнай і цешчай Эвелінай Восіпаўнай. Жылі ў згодзе. Аляксей Васільевіч працаваў памочнікам старшыні аблвыканкома, а потым -- у Магілёўскім абласным спажывецкім саюзе.

Памёр А.В.Гурло раптоўна, ад інфаркту міякарда 30 студзеня 1960 года.

ЭДУАРД КАРНІЛОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт кафедры паліталогіі Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта.

Колонка с продолжением

Эдуард ЯСНЫЙ

ВЫШЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВ

(Продолжение. Начало в №115,116.)

Несколько минут сидел не двигаясь, бессильно уронив на колени тяжелые, налитые тупой, ноющей усталостью руки. Тело потеряло всякую способность к движению. Непреодолимое оцепенение овладело им, парализовало волю, и если бы в эти мгновения встал вопрос о его жизни, -- вряд ли он пошевелил бы пальцем, чтобы отвести опасность. Стыд, страх, обида, отвращение к себе нахлынули на атлета при мысли, что надо встать, пройти под сочувствующими взглядами многих людей, что-то говорить, что-то делать.

Мюнхенскому разгрому сборной СССР посвящена большая литература. Отечественные и зарубежные специалисты со всех сторон "обсосали" этот вопрос. Вроде никаких темных пятен не осталось: тренеры и спортсмены допустили грубые тактические ошибки. В среднем весе, в частности, норвежец Лайф Йенсен /чемпион Олимпиады с относительно невысоким результатом/ перехитрил, переиграл Шария и Павлова. Почему, как это случилось? Здесь, думаю, мы знаем не все.

В марте 1984 года в Минске проходил чемпионат страны по тяжелой атлетике. Шарий был приглашен на эти соревнования в качестве почетного гостя. Присутствовал на них и А.С.Медведев -- старший тренер олимпийской сборной мюнхенского образца.

С Алексеем Сидоровичем у меня состоялась долгая беседа. Речь, в основном, шла о его книге "Психология победы", на мой взгляд, интересной и толковой. Автор с подъемом рассказывал о работе над ней, приводил интересные примеры, факты и эпизоды, не вошедшие в книгу, откровенно делился мыслями о героях "Психологии победы".

-- Алексей Сидорович, -- спросил я, -- почему все-таки Шарий получил в Мюнхене "баранку", какова ее психология?

Медведева сразу как будто подменили. Минуту назад это был общительный, откровенный, увлеченный собеседник, который охотно и подробно отвечал на любой вопрос. После "почему" -- замкнутый, настороженно-официальный, застегнутый на все пуговицы.

-- А вот этого я вам не скажу, -- отрезал он.

Осмысливая пережитое, Валерий Петрович считает, что в профессиональном спорте без больших поражений не бывает и больших побед. Эту суровую диалектику следует воспринимать как должное. Поражение -- это тоже опыт, тоже школа, тоже наука, которых не избежать на тернистом пути к вершинам. Здесь тебя поджидает не приятная прогулка, а непрерывная борьба с объективными законами, с бескомпромиссными соперниками, с самим собой. Ну а коль борьба -- будь готов ко всему.

Ты потерпел поражение? Не казни себя дни и ночи, не посыпай голову пеплом, а начинай с новым упорством ковать победу. Чем дольше будешь казниться, тем меньше шансов выковать ее.

Прежние /"детские", по выражению Шария/ взгляды не спешили, однако, выветриваться. В первые дни по возвращении из Мюнхена он часами сидел в квартире. Когда решался покинуть убежище, то, понурив голову, угрюмый и одинокий, хотел сделаться маленьким и незаметным. Восхищенные взгляды, которые бросали на него мальчишки и которые раньше льстили, -- раздражали. Если видел знакомого, старался обойти его, чтобы не встретиться. Валерия терзали подозрения всех впечатлительных неудачников, будто люди его жалеют или в грош не ставят, пренебрегают им.

И все же Шарий не оставался в труднейшие минуты в одиночестве. К чести друзей, они подали ему руку поддержки. Не снимали с него "стружку" и в спортивном клубе Армии, не отвернулся республиканский Спорткомитет, прежде всего в лице ныне покойного председателя В.П.Сазановича и "куратора" тяжелой атлетики Е.В.Ширяева.

Когда боль немного поутихла, собрался в Червень. Взял билет чуть ли не на последний автобус и отправился к дедушке и бабушке, у которых жил до 13 лет.

Изношенное "транспортное средство" неторопливо бежало по шоссе, на остановках кто-то выходил, кто-то садился. В небольшом железном коробке на четырех колесах, пропахшем бензином, было спокойно и уютно, сладкая истома овладевала телом, веки заботливо прикрывали глаза.

-- Червень, -- объявил водитель.

Валерий вышел из автобуса. На землю опустился поздний вечер и окутал окрестности темными сентябрьскими одеждами. Мирно и успокаивающе блестели над городком его детства звезды, такие же прекрасные и таинственные, как и десять, сотни, тысячи лет назад.

Сердце радостно зачастило, когда приблизился к знакомой калитке. Маленькая и неказистая березка,посаженная в первый школьный год, превратилась в высокую стройную красавицу. Ее ветви свесились через невысокий заборчик, бережно погладили по лицу. Осторожно открыл калитку, пересек дворик, который в раннем детстве представлялся огромным и просторным. В этом дворике он смастерил когда-то свою первую "штангу" -- два ржавых колеса на дубовой палке, здесь же, пока не захолодало, проводил "тренировки".

Валерий легонько постучал в дверь. В доме почти мгновенно зажегся свет. Знакомые шаги -- дедушка. Старик молча обнял внука исхудалыми слабыми руками, на которых когда-то носил его по хате и которые когда-то были невероятно сильными.

-- Проходи, Валера, проходи, -- взволнованно и радостно сказал Константин Иосифович.

Они вступили в знакомый до каждой трещинки коридорчик, несколько шагов -- и кухня. Здесь уже суетилась маленькая, худенькая бабушка. Она прильнула к внуку и поцеловала его. В ее глазах, давно утративших синеву, блеснули слезы, бабушка торопливо смахнула их.

-- Ну, внук, садись, рассказывай, пока старая нам чего-нибудь сообразит, -- предложил дедушка.

-- Правда, правда, мужчины, говорите, а я накрою стол.

Долго светилось окно в доме Каминских. Пропели первые червен ские петухи, а окно еще светилось.

(Окончание следует.)

■ Да 100-годдзя першай выканаўцы ролі купалаўскай Паўлінкі

РАСПЯЧАТАЦЬ ПРАЗ ПАЎВЕКА

Вельмі здзівіўся, калі літаральна напярэдадні падзеі ў беларускім календары на 1993 год у лістку за 12 верасня прачытаў :"100 гадоў з дня нараджэння П.В.Мядзёлкі /1893--1974/, заслужанага дзеяча культуры БССР".

Сорак год назад мы, вучні-старшакласнікі Будслаўскай сярэдняй школы не паверылі б, што наша настаўніца ўвойдзе ў гісторыю, і ў календары будзе адзначаны яе юбілей. Гэты факт абудзіў маю памяць, вярнуў у школьнае юнацтва,ў50-я гады. Тады сярод нас нямала вучылася і перарасткаў -- вінаватая вайна. Такі быў і я, сялянскі хлопец з вёскі Ваўкалаткі, што за восем кіламетраў ад Будслава, на шашы ў Даўгінава. Мая маці-ўдава, не меўшая ніводнага класа адукацыі, прагнула, каб хоць сярэдні сын скончыў інстытут.

У восьмым класе споўнілася мне 16 год. Вось у такім узросце і пазнаёміўся з настаўніцай рускай мовы і літаратуры Паўлінай Вінцэнтаўнай Мядзёлка /імя па бацьку мы вымаўлялі па-руску: Вікенцьеўна/. Пра яе ў той час ведалі мы няшмат. Гаварылі, што была рэвалюцыянеркай, потым стала, нібыта, ахвярай сталінскіх рэпрэсій, пасля пераехала ў родныя мясціны.

Выглядала яна тады, як нам здавалася, старэй за свае 57 гадоў, калі ўпершыню прыйшла ў клас. Коратка стрыжаныя пасівелыя валасы, глыбокія маршчыны на твары, хударлявая постаць, акуляры...

І вось аднойчы на ўроку Паўліна Вінцэнтаўна прыадчыніла нам акенца, адкрыла некаторыя факты са сваёй біяграфіі -- бурнай, багатай падзеямі.

Паказала старую пажаўцелую фатаграфію, усміхнулася: "Вось якая была маладая Паўлінка". З фота глядзела на нас прывабная, добра апранутая дзяўчына. " Вось тады і сустрэлася я з Янкам Купалам, які таксама вучыўся на курсах у Пецярбургу.Спадабалася яму, таму і прапанаваў ён мне ролю Паўлінкі ў яго шырока вядомай зараз п"есе-камедыі, якую ўпершыню вырашылі паставіць на сцэне беларускія энтузіясты, што там вучыліся. Пастаянна Іван Дамінікавіч прыходзіў на нашы рэпетыцыі. І каб лепш увайшла я ў ролю, галоўную ролю, ён пачаў праводзіць мяне на кватэру, фліртаваць...Поспех "Паўлінкі" быў нечаканы".

Нам, вучням, і не верылася, што ў нашай настаўніцы былі такія насычаныя падзеямі студэнцкія гады яшчэ да рэвалюцыі. Але сумнявацца ў шчырасці яе слоў падстаў не было. Паступова, да 10 класа, нам удалося даведацца яшчэ тое-сёе з біяграфіі гэтай незвычайнага лёсу беларускай жанчыны, нашай зямлячкі.

Апошняя мая сустрэча з П.В.Мядзёлка адбылася ў жніўні 1964 года, за пяць год да яе смерці, на кватэры ў Будславе. Доўга не магла ўспомніць свайго вучня колішняя яго настаўніца, бо прайшло 15 год пасля майго развітання са школай.

І адразу старая, інтэлігентнага выгляду жанчына накінулася на мяне з папрокамі:"Чаму вы не размаўляеце на роднай мове?" "Паўліна Вікенцьеўна, дык Вы ж самі тры гады вучылі мяне па-руску. А тым больш што я ўжо дзесяць год, як жыву і працую пасля інстытута ў Казахстане. Руская мова стала для мяне другой роднай мовай, на кожны дзень." Мая былая настаўніца ўпарта адстойвала свой жыццёвы прынцып: беларус павінен гаварыць па-беларуску. Не дажыла яна да спраўджання сваёй мары аб адраджэнні Беларусі. Нарэшце, і я ўспомніў сваю родную мову, пераехаўшы з Казахстана, стаў ёю штодзень карыстацца.

Пасля гэтага Паўліна Вінцэнтаўна шчыра адкрыла мне свае таямніцы: і пра кніжку "Сцежкамі жыцця", якая напісана і чакае выхаду ў свет, і пра таямнічы ліст з грыфам "Распячатаць праз 50 год". А даверыла яго добрым, надзейным сябрам-аднавяскоўцам. Праўда, прозвішчы іх не назвала. А я пасля таго не раз у думках звяртаўся да гэтай памятнай сустрэчы з неардынарнай асобай, таленавітым чалавекам. Думаў: а можа, яна напісала штосьці такое, што датычыцца колішняй палітыкі ў СССР, можа, нейкія нечаканыя прагнозы выдала і г.д.?

У чарговы водпуск праз дзесяць год пасля гэтай сустрэчы я наведаў родную школу. Выступіў перад старшакласнікамі, шмат расказваў пра Казахстан. Будслаўская СШ тады ўжо справіла наваселле. Але стары драўляны будынак з пустымі вокнамі яшчэ не знеслі, стаяў побач. У новым школьным музеі, дарэчы, вельмі цікава аформленым, з рэдкімі экспанатамі фальклорнага зместу, дзе ярка адлюстраваны ўчарашні побыт сялян-беларусаў, мне паказалі кнігу. На вокладцы напісана: "Паўліна Мядзёлка. Сцежкі жыцця". Мінск, 1974 год". Выйшла яна праз чатыры месяцы пасля таго, як не стала Паўліны Вінцэнтаўны. Не ўдалося аўтару патрымаць у руках споведзь пра нялёгкі лёс, разам з чытачамі парадавацца ажыццяўленню запаветнай мары.

На жаль, набыць для асабістай бібліятэкі кнігу свайго школьнага педагога мне не ўдалося.

У кніжцы адлюстраваны толькі маладыя гады адной са старэйшых настаўніц рэспублікі. А як складвалася яе жыццё з 1925 па 1953 год -- шырокаму чытачу невядома. Магчыма, менавіта ў тым таямнічым "пасланні нашчадкам" ёсць нешта цікавае аб савецкім перыядзе жыцця П.В.Мядзёлкі. Спадзяёмся, што будслаўскія "давераныя асобы" гэтай жанчыны ў трэцім тысячагоддзі ўсё ж азнаёмяцца з пасланнем з такім інтрыгуючым грыфам.

КАЗІМІР ЛУБНЕЎСКІ,
журналіст.

МАРКАВА -- ВЁСКА ТАЛЕНТАЎ

"Не толькі на Маладзечаншчыне ведаюць мясцовую фальклорна-этнаграфічную групу "Лука". Старадаўна-абрадавае гулянне ўжо замірала. Настаўніца Маркаўскай школы Вера Мікітаўна Зікунова запісала яго і адрадзіла абрад на самадзейнай сцэне. Вядома, унесла ў яго свежасць сучаснасці, хоць у асноўным усё пакінула ў першародным выглядзе. Песні і карагод -- усё ў высокай ступені зграбна, эстэтычна..." -- прачытаў у кнізе "Повязь часоў" доктара гістарычных навук Генадзя Каханоўскага.

-- Ці спяваюць цяпер у вёсцы Маркава? -- спытаў я ў загадчыка аддзела культуры райвыканкома І.В.Пяткевіча.

-- Спяваюць, ды так цудоўна! Тая група даўно стала фальклорным ансамблем, якім па-ранейшаму кіруе Вера Мікітаўна Зікунова. Дарэчы, сёлета гэты калектыў адзначыў сваё 25-годдзе. Не злічыць гарадоў і вёсак, дзе ён пабываў з канцэртамі, -- Мінск, Маладзечна, Мядзельшчына, Вязынка... -- зазначыў Іван Віктаравіч.

Вось і нядаўна самадзейныя артысты народнага фальклорнага ансамбля выступілі з цікавай праграмай на свяце вуліцы Зарэчнай у сваёй вёсцы. Доўга маркаўчане будуць памятаць гэтую ўрачыстасць. Цёплыя словы ўдзячнасці былі адрасаваны ветэранам вайны і працы, перадавікам вытворчасці, мясцовым педагогам. Быў аб'яўлены конкурс на лепшы вясковы двор, ганаровыя прызы ўручаны пераможцам -- Зінаідзе Міцько, Івану Яблонскаму, Тамары Шуляк, Лідзіі Асіповіч і Ніне Шуляк. Лепшымі аўтарамі мастацкіх вырабаў прызнаны Марыя Рагуновіч, Глафіра Залеская, Тамара Рагуновіч.

Адным словам, настрой у вяскоўцаў быў добры. Спрыяла гэтаму, вядома, і высокае выканальніцкае майстэрства артыстаў, пра якіх у кнігах пішуць. Няхай надасць ім новага творчага імпэту і гэты сціплы допіс.

Зазначым, што свята было арганізавана па ініцыятыве ветэрана вайны і працы, дэпутата мясцовага сельскага Савета Канстанціна Конанавіча Дораха.

Уладзімір КОБРЫН.

■ Народныя ўмельцы

ЦЯПЛО ЛАЗОВАГА ДУБЦА

Жанчына-хутаранка пераязджала жыць у суседнюю вёску, дзе купіла сабе хату. З горада прыехалі сыны і дочкі, каб перавезці яе няхітры скарб. За нейкія дзве гадзіны ўсё нажытае ляжала ў кузаве грузавіка. Машына ўзяла курс на новае месца жыхарства. Але не праехала яна і двухсот метраў, як сялянка, пабарабаніўшы кулаком па кабіне, выгукнула:

-- Дзетачкі мае родныя! Я ж забылася галоўнае...

Яна скокнула з машыны і пабегла да хаты, якая ёй больш не належала -- сусед купіў на дровы. І праз некалькі хвілін жанчына вярнулася з лазовым кошыкам.

-- Я ж без яго прападу, -- папрасіўшы прабачэння за затрымку, заначыла перасяленка.

"Дзівачка, -- падумаў я тады пра сваю былую аднавяскоўку. -- Нямала пластмасавых, металічных вёдраў -- лёгкіх, з цікавымі малюнкамі на баках, а яна па лазовым кошыку ледзьве не плача..."

Гэты эпізод дваццацігадовай даўнасці прыгадаўся на выстаўцы работ народных умельцаў Стаўбцоўшчыны. Асабліва многа наведвальнікаў затрымлівалася ля кошыкаў, якія вырабіў С.А.Пятроўскі з вёскі Мікалаеўшчына. Не адводзіў вачэй ад вырабаў свайго земляка. Хацелася думаць, што і кошык маёй аднавяскоўкі -- таксама майстэрства рук Сямёна Андрэевіча. Ды ці мала іншых народных умельцаў на Міншчыне, чые кошыкі зграбныя, лёгкія, далікатна сплеценыя, нагадваюць не столькі гаспадарчую рэч, колькі мастацкі выраб. Як адзначыў С.А.Пятроўскі, у залежнасці ад прызначэння такія рэчы розняцца і памерамі, і формай: на бульбу, грыбы, ягады, садавіну, большыя і меншыя, з вечкамі і без іх, простага ці больш адмысловага пляцення. І кожная зачароўвае залаціста-аранжавым узорам, чаргаваннем зялёных дубцоў з белымі, ачышчанымі ад кары.

За апошнія гады наведаў сотні школ вобласці, у якіх цікавіўся арганізацыяй гурткоў па лозапляценню. І толькі ў Дулебскай, што ў Бярэзінскім раёне, сустрэў вучняў за такім заняткам. Крыўдна, што памірае прафесія плялельшчыка. Лаза была, ёсць і будзе вельмі прыдатным матэрыялам для народных умельцаў. Аб гэтым засведчыў у сваёй кнізе "Фарбы роднай зямлі" доктар мастацтвазнаўства, таксама былы жыхар Стаўбцоўшчыны Яўген Сахута: "З лазы можна вырабляць не толькі кошыкі розных форм і прызначэння. Калісьці гэты матэрыял скарыстоўваўся значна шырэй... З лазы плялі надзвычай прыгожыя кузавы выязных вазкоў. Каркас кузава вязалі з тоўстых прутоў, якія скарыстоўваліся пад рознымі вугламі, утваралі ромбы, кругі, паўкругі і іншыя геаметрычныя фігуры. Затым каркас перапляталі тонкімі дубцамі, нярэдка чаргуючы акораныя з неакоранымі. Ажурны малюнак нагадваў карункі. У падобнай тэхніцы выраблялі і мэблю..."

Прыемна адзначыць, што ў нашы дні да такога простага і таннага матэрыялу ўсё больш і больш пачалі звяртацца майстры, якія працуюць на прадпрыемствах мастацкіх рамёстваў. Некаторыя з іх нават закладваюць плантацыі лазы розных сартоў, бо "натуральнай" ужо не хапае. Вырабы атрымліваюцца цудоўныя.

Пра бярозу напісана нямала песень. І пра рабіну -- усіх не пераспяваць. Не абыдзены ўвагай дуб, вішня, каліна, чаромха. А вось пра лазу не чуў. Затое яна, як сцвярджае той жа Пятроўскі, як ні адно беларускае дрэва, вельмі прыгоднае для сумак, кошыкаў, фруктоўніц, хлебніц, талерак тонкага ажурнага пляцення і інш. Яны зручныя ў карыстанні, вельмі прыгожа ўпісваюцца ў сучасны інтэр'ер нашых кватэр.

Уладзімір КОБРЫН,

Васіль ЗЯНЬКО (фота).

На здымку: народны майстар **С.А.Пятроўскі.**

Хатні экран

9 кастрычніка, субота

Беларускае тэлебачанне

16.00. Аўтарскі вечар І.Лучанка.
17.30. Навошта дадзена ўлада.
18.00. "Нов & К"-топ-10.
19.00. Да 60-годдзя ДАВТа Беларусі. Урачысты вечар.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.50. "Хвіліна для малітвы, секунда для смерці". Маст. фільм (ЗША).
23.40. Да 60-годдзя ДАВТа Беларусі. Урачысты вечар. Праціяг.

Канал "Астанкіна"

16.15. Чырвоны квадрат.
16.55.У свеце жывёл.
17.40. "Оба-на-вугал-шоу".
18.10. Ой, гармонік зайграў. Пабеглі хутчэй...
18.40. М.Захараў "Любоў мая--тэатр".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Кітайскі сіндром". Маст. фільм (ЗША).
22.45. Студыя "Рэзананс" прадстаўляе.
23.00. Навіны.
23.20. Надвор'е.
23.25. На першынство свету па шахматах.
23.40. Навіны шоу-бізнесу.
0.05. Спорт.
0.15. Лепшая музычная "дзесятка" месяца.
1.00. Стоп-кадр.
1.30. Праграма MTV.
2.00. Аўтаэкспрэс.

Канал "Расія"

16.05. Відэапаэзія С.Таратута.
16.20. Футбол без граніц.
17.15. Фільм-прэм'ер.
17.30. Майстры. "Народжаны ў свята". В.Розаў.
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Уінстан Чэрчыль. Шлях да вяршыні". 2-я серыя.
20.25. Тэлеэрудыт.
20.30. Маскі-шоу.
21.00. Зусім сакрэтна.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. Праграма "А".
23.40. "Бландзінка за вуглом". Маст.фільм.

Санкт-Пецярбург

16.40. Гістарычны альманах.
17.25. Спартыўны агляд.
17.55. Дарожныя здарэнні.
18.00. Вялікі фестываль.
18.15. Эканоміка Расіі: рэгіянальны аспект.
18.45. Канцэрт па заяўках.
19.20. Факт.
19.40. Экспрэс-кіно.
20.00. Дак.фільм.
20.35. Ваш стыль.
20.40. "На парозе ночы".
21.30. Уік-энд.
22.30. Дом кіно.

10 кастрычніка, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Справы вайсковыя. Свята авіятараў у Бабруйску.
9.40. "Стэла". Маст. фільм. (ЗША).
11.30. Асілак.
12.30. Музычна-пацяшальная праграма з удзелам дзіцячых мастацкіх калектываў Старадарожскага раёна.
13.20. Кінаэкран кастрычніка.
14.15. На крылах кажана.
15.25. Таямніца. Праграма для сям'і.
15.55. Мультканцэрт.
16.35. "Старыя-разбойнікі". Маст. фільм.
18.05. З панядзелка... Захавай цеплыню.
18.45. А.Хачатуран. "Спартак". Спектакль ДАВТа Беларусі. У перапынках :(20.00) -- Панарама; (20.55)-- Калыханка.
22.00. Каскад.
22.15. Пад купалам Сусвету.
22.25. Відзьма-нявідзьма.
23.25. Футбол. ФК "Маладзечна"--"Дынама" (Мінск).

Канал "Астанкіна"

8.30. "Дэнвер-- апошні з дыназаўраў". Мультфільм.
9.00. Пакуль усе дома.
9.30. Тыраж "Спортлато".
9.45. Ранішняя зорка.
10.35. Палігон.
11.05. Дэтэктыў-ленд.
11.40. Зямля людзей. Экалагічная праграма.
12.10. Правінцыя. "З Гогалем па Расіі".
13.00. "Піф і Геркулес". Мультфільм.
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто". Дак. фільм.
14.00. Навіны.
14.20. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Клуб падарожнікаў.
15.50. Жывое дрэва рамёстваў.
15.55. "Каспер і яго сябры" і іншыя мультфільмы.
16.50. Панарама.
17.30. Тэлелоцыя.
17.45. Навіны.
18.00. Творчы вечар Маі Плісецкай.
18.55. Надвор'е.
19.00. Кінаафіша.
19.25. "Казімір". Маст. фільм. (Францыя).
21.00. Навіны.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. Працяг творчага вечара Маі Плісецкай.
23.20. Навіны.
23.45. Футбол. "Дынама" (Масква)--"Акіян" (Находка).

Канал "Расія"

8.00. "Снеданне для чэмпіёнаў".
8.30. "Царскі тур".
9.00. Студыя "Рост".
9.30. Здароўе.
10.00. Аты-баты...
10.30. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з Паўднёвай Афрыкі.
11.00. "Снег -- лёс мой". Дак. фільм. 2-я серыя.
12.00. Фальклор. Фестываль ў Іспаніі.
12.30. Мульці-пульці.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. "Не высечы..."
13.35. "Мужыкі!".
15.10. Лад-галерэя. В.Лубенка.
15.40. Каробка перадач.
15.55. Белая варона.
16.55. "Новыя прыгоды Віні-Пуха", "Чорны плашч". Мультфільмы.
17.45. Зорны дождж.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Першае захапленне". Маст. фільм.
21.10. У Ксюшы.
21.40. Амерыка Уладзіміра Познера.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Гарадок".

Санкт-Пецярбург

7.55. Уік-энд.
8.55. Экспрэс-кіно.
9.10. "На парозе ночы".
10.00. Новыя часы.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Нядзельны лабірынт.
13.05. "Маці Урагана". Маст. фільм.
14.45. Музыка--дзецям.
15.00. Мультфільмы.
15.40. Тамаза Альбіноні. Камерная сімфонія.
16.10. "Упершыню замужам". Маст. фільм.
17.40. Футбол. "Зеніт"--"Тарпеда" (Волжск).
18.30. Факт.
18.55. Зебра.
20.00. НТБ "Вынікі".
21.05. Ваш стыль.
21.10. Крымінальнае дасье.
21.30. Сустрэча для вас...
22.15. Прагноз інфарм-рэвю.
22.35. "Адам і Ева плюс..."
23.05. Сустрэчы для вас... (працяг).

■ Гумарэска

РЭКЛАМНАЯ ПАЎЗА

Работнікі Дома культуры вёскі Падбалоцце цешылі жыхароў рознымі забавамі. Вось і на гэты раз вырашылі яны правесці гульню "Поле цудаў" на манер тэлевізійнай. Доўга ламалі галовы над сцэнарыем і, нарэшце, прыдумалі такі, што хоць пасылай у Астанкіна. Словам, чарговае мерапрыемства ў Доме культуры павінна было ўскалыхнуць аднастайны вясковы быт.

Загвоздка заставалася толькі за рэкламнымі паўзамі. Ніяк не маглі вырашыць культработнікі, што ж у іх рэкламаваць. Пастанавілі: трэба схадзіць у вясковы магазін, каб высветліць усё на месцы.

-- Можа, спірт "Раял"? -- кіўнуў рукой на рады стромкіх бутэлек актывіст мастацкай самадзейнасці Сцяпанкін. -- Моцная рэч! Да таго ж наш магазін ім затавараны.

-- Глупства! -- запярэчыла салістка вакальнай групы Доўгая. -- І так нашы мужыкі паспіваліся, а пасля такой рэкламы наогул не будуць прасыхаць.

Падумалі, паўздыхалі. Нарэшце нехта звярнуў увагу на літровыя слоікі, якімі быў забіты адзін са стэлажоў.

-- Што ў іх такое? -- пацікавілася дырэктар СДК Іванова.

-- Капуста марынаваная з грыбамі, -- адказала прадавец. -- Ужо шэсць гадоў стаіць.

-- Не, рэкламаваць трэба добры тавар, -- уздыхнула Іванова. -- Ці ёсць што-небудзь больш свежае?

-- Цукар прывезлі, локшыну. Але ўсё гэта па талонах. Ёсць штаны, ды занадта вялікія, у нас і мужчын такіх няма.

Зноў задумаліся аматары сцэны. Вырашылі падацца на ферму. Ёсць там перадавая даярка Сцепуржыцкая, дык чаму б не парэкламаваць яе работу? Няхай усе астатнія на перадавіка раўняюцца.

Сцепуржыцкую сустрэлі адразу. Яна якраз цягнула бітон з малаком. Даведаўшыся, з якой мэтай да яе завіталі, наадрэз адмовілася:

-- Хочаце, каб я гэтак жа цягала па сцэне поўны бітон? І без рэкламы, і з ёю -- няма дурняў працаваць на нашай ферме.

Зноў справа застапарылася. І тут нехта сказаў: ёсць у вёсцы дбайны гаспадар дзед Васіль. Цудоўных цялушак гадуе. Вось дзе выдатны матэрыял! Няхай іншыя павучацца, як цялушак гадаваць. Разам з тым і больш выгадны пакупнік знойдзецца.

-- Згодзен, чаго фанабэрыцца, -- махнуў рукою дзед. -- Хоць на старасці на сцэне пакрасуюся.

...Зала Дома культуры ў той вечар была поўная. Дзесьці ў сярэдзіне гульні вядучая аб"явіла:

-- А цяпер -- рэкламная паўза!

Пад гукі маршу на сцэну выйшаў дзед Васіль -- у святочным пінжаку, пры ордэнах і медалях. На вяровачцы ён вёў за сабою цялушку, дагледжаную пярэстую прыгажуню.

Вядучая адрасавала дзеду шмат добрых слоў. І ён, задаволены і разгублены ад такой увагі, пад бурныя воплескі пакінуў сцэну.

Гульня ўсім спадабалася. І вось праз тыдзень меўся адбыцца яе другі тур. Якую рабіць рэкламную паўзу? Арганізатары гульні цяпер галаву не ламалі -- яны зноў рушылі да дзеда Васіля.

Той якраз корпаўся каля куратніка.

-- Рыхтуйся да рэкламнай паўзы, дзед Васіль! -- бадзёра звярнулася да яго дырэктар СДК. -- Разам са сваёю цялушкай!

Дзед падняў галаву, і ўсе ўбачылі, што ён зусім не ў гуморы.

-- Свіснулі маю цялушку мінулай ноччу, -- патрос стары кулаком. -- Прама з хлява. Адна толькі вяровачка і засталася. Каб трасца вас узяла разам з вашай рэкламнай паўзай!..

Ад нечаканасці ўсе раскрылі раты. Першы ачомаўся Сцяпанкін:

-- Я ж казаў, што трэба рэкламаваць спірт "Раял". Рэч надзейная...

Аляксандр ГЕРМАНОВІЧ.

г.Дзяржынск.

Наш адрас:
220041, гор.Мінск,
вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9,
рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай рэдакцыі — 68-29-76,
намесніка галоўнага рэдактара—68-25-81,
адказнага сакратара -- 68-26-48,
сакратарыята — 68-26-48,
аддзелаў: Саветаў —68-26-38,
гуманітарнага --68-25-76,
сацыяльна--эканамічнага --68-25-43,
грамадска-палітычнага --68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага --68-28-33,
пісьмаў і маральна-бытавых праблем— 68-25-83,
ілюстрацыі —68-25-03,68-26-48,
камерцыйнага — 68-25-86,
бухгалтэрыі —68-26-65.
Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў:
у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88,
Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК – Мінскі абласны Савет народных дэпутатаў.
"Мінская праўда"-- орган Мінскага абласнога Савета народных дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10.
Нумар падпісаны ў 22.00.
Набрана і зверстана на настольна-выдавецкім комплексе.
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Тыраж 18060. Індэкс 63923. Зак № 117.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12